

Strategies for Strengthening and Promoting Charitable Acts and University Volunteer Activities (Case Study: Developing Urban Public Services with a Cultural Approach)

Ismail Hematian*

Department of Strategic Studies, Faculty of
Strategic Management, National Defense
University, Tehran, Iran.

**Abdollah Mobini
Dehkordi**

Department of Strategic Studies, Faculty of
Strategic Management, National Defense
University, Tehran, Iran.

Akram Hematian

Department of Quranic Sciences and Hadith,
Faculty of Quranic Sciences and Hadith, Center
for Educational Studies, Iran.

Abstract

The present research aims to develop strategies for promoting and developing charitable actions and university voluntary activities with a case study of developing urban public services with a cultural approach. The most important research question is; What are the effective strategies for developing and promoting charitable actions and university voluntary activities to energize and expand urban public services with a cultural approach in society? The article uses a descriptive and survey method and its statistical population in the qualitative part is university professors and students, managers and high-level experts in the fields of culture, sociology, social sciences, psychology, cultural heritage, tourism, public services and public organizations in the country and in the quantitative part is professors, students, employees and experts active in the fields of culture, social, religion, sociology, planning, tourism, cultural heritage, public services and public organizations, which were selected as the sample population (size) by relative stratified sampling, 200 people. The most important research data are the internal and external environmental factors effective in promoting and developing charitable actions and university volunteer activities. Data were collected by preparing open and closed questionnaires, conducting interviews, and receiving opinions from elites and experts. The data were analyzed using descriptive and experimental methods, SPSS and Excel techniques, and non-parametric statistical inference methods, general inferential statistics, Friedman's binomial test, Pearson and Spearman correlation tests. The strategy extraction process was carried out by analyzing the internal and external environment using the pre-planning, descriptive, and integrated research method, and SWOT and QSPM techniques. A total of 27 strategies, including eight SO strategies, six ST strategies, seven WO strategies, and six WT strategies, can be drawn to promote and develop charitable actions and university volunteer activities for the development of urban services. The research findings show that charitable actions and university volunteer activities are located in the SO region in terms of strategic position, with sixteen strengths, thirteen weaknesses, sixteen opportunities, and thirteen threats. This means that they have strengths in terms of internal factors and opportunities in terms of external factors. Finally, the results of the environmental factor analysis show that the position of universities is such that it can make maximum use of existing opportunities and most of its selected strategies are SO. However, ST, WT, and WO strategies were also used to develop university volunteer activities according to the existing conditions.

Keywords: charitable actions, universities, SWOT, possible strategies, priority strategies, quantitative planning matrix

راهبردهای تقویت و ترویج کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشگاهی (مطالعه موردی: توسعه خدمات عمومی شهری با رویکرد فرهنگی)

اسماعیل همتیان* | گروه مطالعات راهبردی، دانشکده مدیریت راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، ایران.

عبدالله مبینی دهکردی | گروه مطالعات راهبردی، دانشکده مدیریت راهبردی، دانشگاه عالی دفاع ملی، ایران.

اکرم همتیان | گروه علوم قرآن و حدیث، دانشکده علوم و قرآن حدیث، مرکز مطالعات آموزش و پرورش، ایران.

چکیده

پژوهش حاضر با هدف تدوین راهبردهای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی با مطالعه‌ی موردی توسعه‌ی خدمات عمومی شهری با رویکرد فرهنگی صورت پذیرفته است. مهم‌ترین مسأله در تحقیق حاضر این است که راهبردهای مؤثر توسعه و ترویج کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی برای پویاسازی و گسترش خدمات عمومی شهری با رویکرد فرهنگی در جامعه چیست؟ این پژوهش با روش توصیفی و پیمایشی تدوین شده است. جامعه آماری آن در بخش کیفی اساتید و دانشجویان دانشگاه‌ها، مدیران و کارشناسان سطوح عالی حوزه‌های فرهنگی، جامعه‌شناختی، علوم اجتماعی، روانشناسی، میراث فرهنگی، گردشگری، خدمات عمومی و مردم‌نهاد کشور و در بخش کمی اساتید، دانشجویان، کارکنان و کارشناسان فعال در حوزه‌های فرهنگی، اجتماعی، دینی، جامعه‌شناسی، برنامه‌ریزی، گردشگری، میراث فرهنگی، خدمات عمومی و مردم‌نهاد هستند که با نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبی، ۲۰۰ نفر به‌عنوان جامعه (حجم) نمونه، انتخاب شدند. مهم‌ترین داده‌های تحقیق، عوامل محیطی داخلی و خارجی مؤثر در ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی هستند که با تهیه‌ی پرسشنامه‌های باز و بسته، انجام مصاحبه و دریافت نظرات نخبگان و خبرگان و داده‌ها جمع‌آوری شده‌اند و با استفاده از روش توصیفی و آزمایشی و تکنیک‌های Excel و Spss و روش استنباطی آماری ناپارامتریک، آمار استنباطی کلی آزمون دوجمله‌ای فریدمن، آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن مورد استفاده قرار گرفته‌اند. برای فرایند استخراج راهبرد با تجزیه و تحلیل محیط داخلی و خارجی نیز از روش تحقیق پیش‌تدبیری، توصیفی و تلفیقی و تکنیک‌های SWOT و QSPM استفاده شده است. در مجموع ۲۷ راهبرد؛ شامل هشت راهبرد SO، ۶ راهبرد ST، هفت راهبرد WO و ۶ راهبرد WT، برای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی برای توسعه‌ی خدمات شهری قابل ترسیم است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی از لحاظ موقعیت راهبردی، در منطقه‌ی SO قرار دارند که دارای شانزده نقطه قوت، ۱۳ نقطه ضعف، شانزده نقطه فرصت و ۱۳ نقطه تهدید می‌باشد؛ بدین معنا که از لحاظ عوامل درونی، دارای قوت و از لحاظ عوامل بیرونی دارای فرصت هستند. در نهایت، نتایج تجزیه و تحلیل‌های عوامل محیطی نشان می‌دهد که موقعیت دانشگاه‌ها به گونه‌ای است که می‌تواند از فرصت‌های موجود حداکثر استفاده را به عمل آورد و اغلب راهبردهای انتخابی آن SO باشد. با این وجود، برای توسعه‌ی فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی بر حسب شرایط موجود می‌توان از راهبردهای ST، WO و WT نیز استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها: کنش‌های نیکوکارانه، دانشگاه‌ها، سوات، راهبردهای ممکن، راهبردهای اولویت‌دار، ماتریس برنامه‌ریزی کمی

۱- مقدمه

کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشگاهی یکی از مقوله‌های نقش‌آفرین، سازنده و تأثیرگذار اجتماعی و از مؤلفه‌های پویای اجتماعی و فرهنگی در بین جوامع، فرهنگ‌های متنوع و متکثر، مذاهب، سنت‌ها و هنجارهای اجتماعی و فرهنگی محسوب می‌گردد که نقش به‌سزایی در استمرار حیات و ارتقای مبانی فکری و معرفتی و پویایی، تکوین و تکامل اندیشه‌ای، فرهنگی، اجتماعی، سیاسی و ... جوامع، دولت‌ها و کشورها ایفا می‌نماید و آن را به هسته دکترونی و چارچوب بنیادین تحول، تعامل و تبادل فرهنگی بین سطوح اقشار، قبایل، ملیت‌ها و قومیت‌های مختلف و متکثر تبدیل کرده است (اسلامی، ۱۳۹۴، ص ۵۷).

فعالیت‌ها و کنش‌های خیرخواهانه، نیکوکارانه و نوع‌دوستانه پدیده‌های جهانی و رایج بین تمامی آحاد انسانی است. نهادهای مربوط به امور خیریه در اکثر جوامع جهان یافت می‌شوند و متأثر از بستر اجتماعی و فرهنگی جامعه رخ می‌دهند و از عقاید، ارزش‌ها، باورهای مذهبی، فرهنگ، آداب و سنن، هنجارها و سایر مؤلفه‌های فرهنگی و اجتماعی تأثیر می‌پذیرند و متأثر از ارزش‌های جامعه جلوه و نمود پیدا می‌کنند. به همان ترتیب که فعالیت‌های نیکوکارانه و خیرخواهانه از ارزش‌ها و باورهای اعتقادی و اجتماعی جامعه‌ی خویش متأثر و ظهور و بروز می‌یابند، به همان میزان نیز بر لایه‌ها و بستر اجتماعی جامعه اثر می‌گذارند و آن را دگرگون می‌سازند. در این معنا، کنش‌های نیکوکارانه نوعی از کنش اجتماعی مبتنی بر مشارکت اجتماعی به حساب می‌آیند و پیامدها و بازتاب‌های ایجابی و مثبت آن در لایه‌های جامعه، زمانی که توسط گروه‌های خاص و با قدرت نفوذپذیری و اثرگذاری بالا انجام می‌پذیرد، دوچندان می‌گردد؛ یکی از گروه‌های مؤثر و تأثیرگذار، جامعه‌ی دانشگاهی است که در تمامی مقولات و موضوع‌های اجتماعی با کنش، رفتار و اقدام خود زمینه‌ساز تغییر، تحول و تأثیرگذاری و تعالی است (فراهانی، ۱۳۹۶، ص ۳۴).

بررسی و کنکاش در معارف اسلام ناب، مؤید جایگاه والای فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه با توجه به صراحت اصول قرآنی تعاون، مشارکت، کمک و خیرخواهی و نقش آن در تحکیم پیوندهای اجتماعی دارد، به‌طوری که بهره‌گیری از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های نهفته‌ی درونی آن منجر به تحول و پویایی نظام‌های اجتماعی و فرهنگی شده و ارتباط و تعامل جوامع را مستحکم‌تر می‌نماید و زمینه‌ساز ارتقا و تعمیق بنیان‌های دینی، ارزشی، فرهنگی، اعتقادی و حس مشارکت، تعاون و همکاری می‌گردد (سعیدی، ۱۴۰۰، ص ۷۸).

سیر در فعالیت نیکوکارانه و داوطلبانه نشان دهنده‌ی سخاوت و کمک ایرانیان به یکدیگر است؛ چنانچه، جامعه‌ی ایرانی همیشه در شرایط سخت مانند جنگ، خشکسالی، بلایای طبیعی و حوادث در کنار هم بوده و به‌عنوان یک ارزش به آن نگاه می‌کند. در واقع، یکی از ویژگی‌های ممتاز جامعه‌ی ایرانی است که در پرتو تعالیم حیات‌بخش اسلام ناب در عمق و جان و فرهنگ آحاد مردم ایران به‌عنوان یک سنت و حسنه‌ی ارزشمند نهادینه شده است. به‌طوری که فرمان تشکیل نهادهایی همچون بسیج مستضعفین، جهادسازندگی، بنیاد مسکن انقلاب اسلامی، کمیته امداد امام خمینی در جمهوری اسلامی ایران که از ابتکارات منحصر به فرد امام راحل عظیم‌الشان می‌باشد، نمونه‌ای از سازمان‌هایی با موضوع فعالیت‌های نیکوکارانه، خیرخواهانه و داوطلبانه‌ی مردمی است که نمود عینی آن در دفاع مقدس و بعد از آن در سازندگی و آبادانی کشور قابل شهود است، در حال حاضر نیز برگزاری اردوهای جهادی با محوریت محرومیت‌زدایی از مناطق محروم از اقدامات برجسته‌ای است که متناسب با اقتضانات و شرایط روز کارکردهای تأثیرگذار و مثبت خود را دارد (کلانتری، ۱۳۹۰، ص ۱۰۱).

متناسب با اقتضانات محیطی و شرایط و الزامات حاکم، انواع مختلفی از جلوه‌های فعالیت نیکوکارانه، داوطلبانه و خیرخواهانه در نظام اجتماعی به وقوع پیوسته و از گذشته‌های دور تا کنون متناسب با توسعه و پیشرفت جامعه و پارادایم تحولی به‌شدت دستخوش تغییرات بوده است. هر چند فرهنگ و نظامات اجتماعی در پرتو ابزارهای نوین ارتباطی و

شبکه‌های اجتماعی دستخوش تحولات گردیده است، اما بسترهای ارتباطی و ابزارهای نوین منجر به تأثیرات سازنده در توسعه کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی بر موضوعات فرهنگ و خدمات عمومی شده است (جعفری، ۱۳۹۹، ص ۱۶۳).

تغییرات بنیادین در حکمرانی و واسپاری و برون‌سپاری بسیاری از موضوعات به بخش خصوصی در قالب اصل ۴۴ قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، تقویت و توسعه‌ی بخش خصوصی و تعاونی و مشارکت مردم در فعالیت‌های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی و کوچک کردن بخش‌های اجرایی دولت و واگذاری تصدی آن به مردم، نقش و جایگاه فعالیت‌های داوطلبانه را دوچندان می‌نماید و به اهمیت فعالیت‌های مردمی و داوطلبانه در اسناد بالادستی اشاره می‌نماید (پناهنده، ۱۳۸۱، ص ۱۸۳).

از سوی دیگر، کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی، نمود عینی رویکرد جهادی را در مدیریت و استفاده از ظرفیت‌های مردمی و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی سازمان مردم‌پایه و NGOها در ابعاد ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی بیش از پیش آشکار می‌نماید تا با بهره‌گیری از قوت‌ها و فرصت‌های نهفته در فعالیت داوطلبانه و به فعلیت رساندن ظرفیت‌ها بر موانع و گلوگاه‌های احتمالی غلبه نماید. با بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌ها و قابلیت‌های متأثر از فعالیت‌های داوطلبانه و گسترش عمق و سطح این رویکرد و فرهنگ از بعد ملی به منطقه‌ای و بین‌المللی که مستلزم حاکم شدن رویکرد کلان و جامع به این موضوع است، می‌تواند با طرح‌ریزی و سیاست‌گذاری راهبردی، ضمن شناسایی ابعاد این مقوله، با ارائه‌ی برنامه‌های جامع و عملیاتی، ظرفیت‌های ناشناخته و نهفته آشکار گردد و با اجرایی شدن آن در قالب اقدامات سازمان‌یافته، این ظرفیت به سمت و سوی اقدامات بنیادین جریان یابد تا ضمن کمک به پیشبرد امور فرهنگی، خدماتی و اجتماعی از ایجاد موازی کاری و تداخل کاری در اقدامات داوطلبانه زمینه‌های پیشرفت و ترقی جامعه را ایجاد نماید (پیرعلی، ۱۳۹۷، ص ۱۳۴).

از منظر دیگر، کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی وابستگی حاکمیتی به دولت‌ها ندارد. بنابراین، بسیاری از محدودیت‌های قانونی و سیاسی برای حضور و نقش‌آفرینی در محدوده‌ی جغرافیایی فراسرزمینی در پیش‌روی آن‌ها نخواهد بود؛ با وجود محدودیت‌ها هم می‌توانند اقدامات راهبردی برای توسعه‌ی پیشرفت و ایجاد همگرایی و پیوند راهبردی برقرار نمایند. لذا، به‌عنوان بخشی از جامعه‌ی مدنی در شکل‌گیری حکمرانی معطوف بر پایه‌ی حضور خودجوش مردمی در آینده و ارتقای نظام‌های اجتماعی و فرهنگی و خدمات عمومی نقش بسیار مهمی ایفا نموده‌اند (بنایی بابازاده، ۱۳۹۶، ص ۲۳).

با توجه به بررسی پیشینه و سوابق تحقیقاتی، مشخص گردید که در این خصوص تحقیقات بنیادی و کاربردی صورت نگرفته است. بنابراین، این موضوع علی‌رغم برخورداری از سابقه و پیشینه‌ی غنی و منابع اعتقادی و ارزشی، بکر و جدید محسوب می‌شود و فاقد سابقه و پیشینه‌ی پژوهشی می‌باشد. لذا، به جهت توسعه و گسترش کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه و خیرانه‌ی دانشجویی با رویکرد فرهنگی و خدمات عمومی شهری، ضرورت تدوین راهبرد از اهمیت و ضرورت دوچندانی برخوردار می‌باشد.

در کشور ما هر چند فعالیت‌های داوطلبانه و سازمان‌های مردمی مدنی به شکل نوین آن، تازه تأسیس و نوپا محسوب می‌شوند، اما با توجه به پیشینه تاریخی گروه‌های خیریه و عام‌المنفعه به‌ویژه در امور مذهبی و داوطلبانه که ریشه‌ی عمیقی در بنیان‌ها و استوانه‌های معنوی و اعتقادی و سنت‌های دیرینه و نهادهای مردمی دارند، نقش‌آفرینی دانشگاه به‌عنوان موتور محرک و پیش‌برنده‌ی این موضوع می‌تواند با تکیه بر این پیشینه، مراحل رشد و توسعه‌ی نظام‌های اجتماعی را به نحو مطلوب محقق نماید (عابدی، ۱۳۹۵، ص ۸۷).

فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی علاوه بر نقش سازنده و تأثیرگذار داخلی در ساختارهای اجتماعی و فرهنگی

جامعه از کارکرد منطقه‌ای و بین‌المللی نیز برخوردار است. بنابراین، می‌تواند الگوی بی‌بدیل از حرکت جهادی و خودجوش در جهت ترویج و توسعه فعالیت‌های داوطلبانه و نیکوکارانه و خیرخواهانه بین‌المللی ایجاد نماید که تحقق مطلوب آن مستلزم جامع‌نگری در طرح‌ریزی، خط‌مشی‌گذاری، سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در سطح ملی با اتخاذ رویکرد پیش‌دستانه، پویا، منعطف، کارکردگرا و اثرگذار است (طاهری، ۱۴۰۰، ص ۱۳). خلأ چنین الگویی توسط جامعه‌ی تأثیرگذار دانشگاهی بیش از پیش احساس می‌شود، در نتیجه با رویکردی جدید به فعالیت‌های داوطلبانه که در وضعیت موجود بیشتر معطوف به حوزه‌های خیریه، حمایتی و جمع‌آوری و نیکوکارانه و بشردوستانه است، به حوزه‌های اجتماعی مرتبط با امور صیانتی، پیشگیری و کاهش آسیب‌های اجتماعی و حوزه‌های توسعه‌ای تغییر جهت داده و رویکرد جدیدی پیدا می‌نماید. با این وجود، با توجه به شرایط پرشتاب، متغیر و پیچیده‌ی فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی این سؤال در ذهن متبادر می‌شود که آیا توسعه و گسترش فعالیت‌ها و کنش‌های مردم‌نهاد و عمومی در راستای اهداف و برنامه‌های کلان توسعه و پیشرفت پنج‌ساله کشور انجام شده است؟ با توجه به سؤال مذکور، محقق با انجام مطالعات اکتشافی و اسنادی به بررسی موضوع پرداخته و سعی نموده است تا راهبردها و راهکارهای لازم را در این راستا ارائه نماید. بدین منظور، سؤالات اصلی این پژوهش عبارتند از:

- عوامل محیطی (نقاط قوت، ضعف، تهدید و فرصت) توسعه و گسترش کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه کدامند؟
- راهبرد غالب و اولویت‌دار برای گسترش و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشگاهی چیست؟

از این‌رو، مهم‌ترین مسأله‌ی تحقیق عبارت است از؛ راهبردهای مؤثر در توسعه و گسترش کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های خیرخواهانه و داوطلبانه‌ی دانشگاهی با رویکرد خدمات و اقدامات فرهنگی چیست؟

۲- مبانی نظری

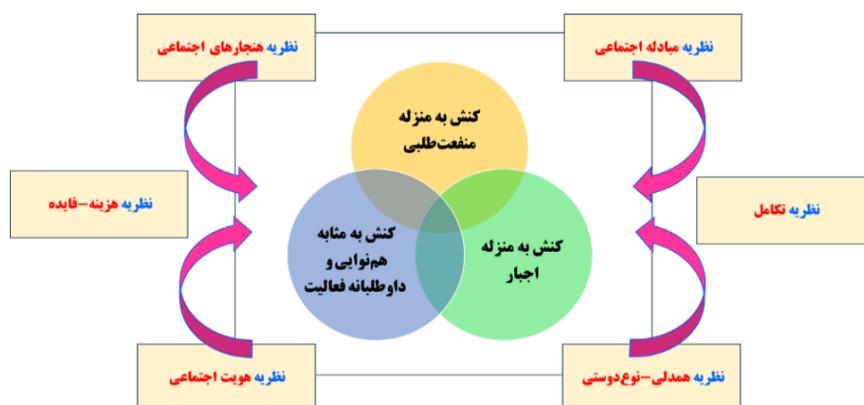
کنش‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه و مشارکتی به‌عنوان بخشی از فعالیت‌های خودجوش مردمی در کنار سایر اقدامات اجتماعی بر حسب چشم‌انداز، هنجارها، رفتارها و فرهنگ‌های متنوع و متکثر نهادینه و متناسب با ماهیت، کارکرد، ابعاد، نقش و جایگاه خویش، پوشش دهنده و در برگیرنده‌ی راه حل بخشی از مسائل و رخدادهای جامعه‌ی پیرامون خود است.

جامعه‌ی امروزی به دلیل گستردگی، پراکندگی و شکاف‌های طبقاتی، آکنده از مسائل و مشکلات پیچیده‌ای است که کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه می‌تواند در رفع و پیشگیری آن‌ها به میزان قابل ملاحظه‌ای نقش اساسی ایفا نمایند. از این منظر، نقش و جایگاه کنش‌های خیرخواهانه و نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه در رفع مشکلات اقتصادی، اجتماعی، فرهنگی، زیست‌محیطی، تقویت سرمایه‌ی اجتماعی، حوزه‌های مردم‌یاری، محرومیت‌زدایی، خوداتکایی و خودکفایی بسیار خطیر و سرنوشت‌ساز است (مبینی دهکردی، ۱۳۹۵، ص ۳۵۳).

جامعه دانشگاهی و نهاد دانشگاه نقش حیاتی در ترویج کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه دارند. آن‌ها با آموزش و آگاه‌سازی دانشجویان در مورد مسائل اجتماعی و نیازهای جامعه، حس مسئولیت‌پذیری و همدلی را در آن‌ها تقویت می‌کنند. دانشگاه‌ها با ایجاد فرصت‌های داوطلبانه، دانشجویان را به مشارکت فعال در پروژه‌های اجتماعی، نیکوکارانه و مردم‌یاری تشویق می‌کنند. آن‌ها با حمایت از سازمان‌های مردم‌نهاد و ارائه‌ی منابع و تخصص‌های لازم، به گسترش فعالیت‌های آن‌ها کمک می‌کنند و با انجام تحقیقات در زمینه‌های نیکوکارانه و داوطلبانه، دانش و آگاهی جامعه را در این زمینه افزایش می‌دهند و راهکارهای جدیدی برای حل مشکلات اجتماعی ارائه و با ترویج فرهنگ کنش‌های

نیکوکارانه در بین دانشجویان و کارکنان، به ایجاد جامعه‌ای مهربان‌تر و عادلانه‌تر کمک می‌کنند (مقیمی، ۱۳۸۷، ص ۱۴۳).

جوامع متناسب با باورها، ارزش‌ها، فرهنگ‌ها و انبوه فعالیت‌ها، نیازمند کنش نیکوکارانه و داوطلبانه‌ی شهروندان و گروه‌های مختلف و متأثر اجتماعی هستند. کنش‌های نیکوکارانه از این حیث دارای اهمیت می‌باشند که پیوند سطوح خرد و کلان به واسطه‌ی آن‌ها در درون یک جامعه رخ می‌دهد. بر این اساس، تبیین چرایی کنش نیکوکارانه و داوطلبانه، بیانگر ارتباط دو سویه‌ی فرد (خرد) و جمع (کلان) است (گلشن‌پژوه، ۱۳۸۱، ص ۱۷۲؛ حقانی، ۱۳۹۸، ص ۸۹). در زمینه‌ی ماهیت کنش‌های جمعی، شش نظریه و سه دیدگاه بر اساس مدل زیر وجود دارد. کنش نیکوکارانه، خیرخواهانه و داوطلبانه در مفهوم دیدگاه‌ها و نظریه‌های رایج و متداول دارای دو عنصر اساسی همکاری و خیر جمعی است؛ بر این مبنای، به‌عنوان فعالیت مشترک اجتماعی برای دستیابی به خیر و نفع عمومی تعریف می‌شود. معنی دقیق کنش اجتماعی به مفهوم سرمایه‌ی اجتماعی پیوند می‌خورد و با عنصر مشارکت اجتماعی شناخته می‌شود؛ مشارکت اجتماعی باوری است که بر طبق آن، فرد خود را عضو مؤثری در جامعه تلقی و تصور می‌کند که چیزهای ارزشمندی برای عرضه به جامعه دارد و قرابت زیادی با مفاهیم مسئولیت‌پذیری اجتماعی و خودکارآمدی دارد (رضایی، ۱۳۹۳، ص ۱۰۱).

شکل ۱. نظریه‌ها و رویکردهای حاکم بر کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه (رجب‌زاده، ۱۳۸۷، ص ۳۷۲).

مشارکت در کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه یکی از مباحث حیاتی توسعه در حوزه‌ی مدیریت شهری به شمار می‌رود که به‌شدت تحت تأثیر فرهنگ حاکم بر جوامعی که در آن صورت می‌پذیرد، قرار دارد. هر جامعه‌ای متناسب با نظام فرهنگی، ارزشی و باورهای خویش، نوع خاصی از مشارکت را دارا می‌باشد که ایران نیز از این قاعده مستثنی نیست. در جامعه‌ی ایران، یکی از غالب‌ترین اشکال مشارکت اجتماعی منبث از اعتقادات و باورهای دینی و ارزش‌های مذهبی مشارکت و همیاری است که در فرهنگ ایرانی و اسلامی نه تنها عجین شده است، بلکه با تأکید بر جوانب روانی، معنوی و رشد شخصیت فردی، به از بین بردن مشکلات و گشودن راه‌های بسته و خلق مسیرهای تازه کمک می‌نماید (موسوی، ۱۳۹۲، ص ۳۰).

کنش نیکوکارانه و خیرخواهانه نوعی از مشارکت اجتماعی است که در سطوح خرد، میانی و کلان جامعه از طریق شبکه‌های دانشگاهی در قالب فعالیت‌های داوطلبانه انجام می‌پذیرد و از منظر جامعه‌شناسی در دنیای کنونی بسیار حائز اهمیت است؛ به نحوی که در منابع جامعه‌شناسی متأخر در طی دهه‌های اخیر، کنش‌ها و فعالیت‌های داوطلبانه و مشارکت اجتماعی افراد، گروه‌ها و سازمان‌های اجتماعی یکی از ملزومات و پیش‌شرط‌های تحقق جامعه‌ی مدنی و توسعه در نظر گرفته می‌شود. یکی از انواع کنش‌های خیرخواهانه و داوطلبانه که از مشارکت اجتماعی افراد در بطن

جامعه سرچشمه می‌گیرد و در نهایت به افزایش اعتماد، انسجام و حمایت اجتماعی منجر می‌شود، کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه‌ی دانشگاهی به منظور کمک به روند حمایت اجتماعی از اقشار آسیب‌پذیر است (فراهانی، ۱۴۰۱، ص ۱۷). این نوع خاص از کنش جمعی، با دیگر کنش‌های اجتماعی که بر پایه‌ی فردیت، خودخواهی و نفع‌طلبی شخصی و یا کنش‌هایی که بر مبنای اقتدار بیرونی تعریف می‌شوند، متمایز می‌گردد؛ چراکه در کنش منفعت‌طلبانه، دستیابی به سود و مواهب شخصی معیار کنش افراد است اما در کنش‌های دیگر، عدم کنشگری با توبیخ و مجازات‌های بیرونی همراه خواهد شد. در کنش جمعی مبتنی بر کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه و اختیاری، عنصر خیر عمومی نمود دارد که با عامل میانجی‌گرایانه اعتماد اجتماعی، تبدیل به نوعی مشارکت می‌شود و در هدف غایی آن، نه سود شخصی بلکه نفع اجتماعی قرار دارد (خورشیدوند، ۱۳۸۸، ص ۷۵).

شکل ۲. کارکرد کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی

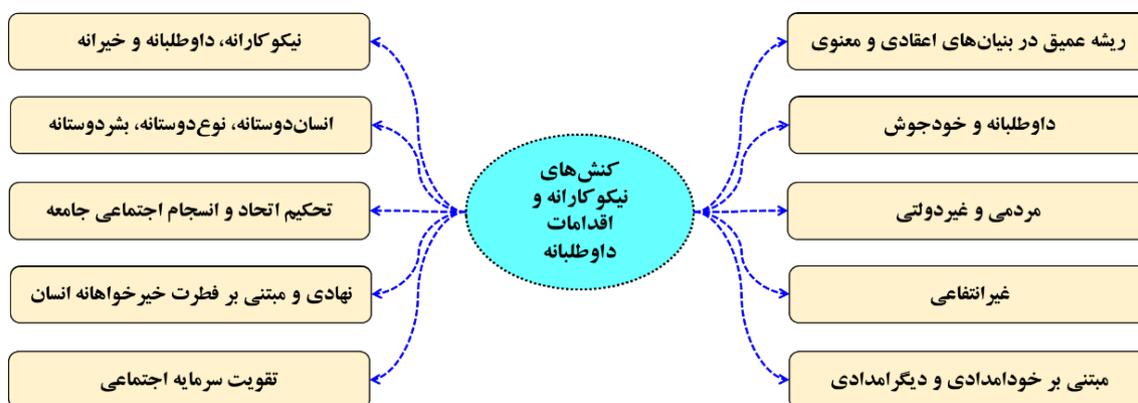
به همین سبب، انتظار جوامع متناسب با تغییرات و تحولات گسترده در ساختارهای نظام اجتماعی از دولت‌ها و سازمان‌های وابسته به دولت، به دلیل محدودیت در منابع و سطوح رسیدگی و مرتفع نمودن مشکلات، رخدادهای و رویدادها دستخوش دگرگونی گردیده و به سوی سازمان‌های مردم‌نهاد و گروه‌های اجتماعی خودفعال تمایل پیدا کرده است.

از این منظر، کنش‌های نیکوکارانه، خیرخواهانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی به دلیل ماهیت و نقش و جایگاه ارزنده‌ای که در ارتقای خدمات عمومی، اجتماعی و فرهنگی در جامعه ایفا می‌نمایند، دارای آثار توسعه‌ای مثبت و رو به جلو و به‌عنوان بازوان اصلی و کمکی به دولت‌ها در پیشرفت و توسعه‌ی نظام اجتماعی و فرهنگی و خدمات عمومی نقش مکمل و کاهش‌دهنده تصدی‌گری دولت در برنامه‌های غیرحاکمیتی هستند (نظری، ۱۳۹۶، ص ۵۱).

اقدامات نیکوکارانه و خیریه‌ی داوطلبانه‌ی دانشگاهی و فعالیت‌های مبتنی بر امور خیریه، نوعی اقدام شخصی با رویکرد داوطلبانه هستند که در جهت کنش‌های نیکوکارانه و خیرانه‌ی عمومی و انتفاع اجتماعی با بهره‌گیری از قابلیت‌ها و ظرفیت‌های اثرگذار دانشگاه صورت می‌گیرند و یک شاخص مهم از ظرفیت‌های بالقوه‌ی مردمی جامعه برای شناسایی مشکلات عمومی و توسعه‌ی استراتژی‌ها و بالفعل کردن پتانسیل‌های بالقوه برای پرداختن به آن‌ها در جهت رفع و یا تقلیل آن‌ها می‌باشد. بر این اساس، اقدام مشخص فردی یا گروهی، برای کاهش یا از بین بردن مشکلات اقشار آسیب‌پذیر را می‌توان کنشگری در امور نیکوکارانه و خیریه به منزله‌ی مشارکت اجتماعی برای گسترش حمایت اجتماعی در اقشار و طبقات مختلف جامعه تعریف کرد (فلاح زاده، ۱۳۹۹، ص ۱۷۷؛ ابوالقاسمی، ۱۴۰۲، ص ۱۳۸). کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه، به مجموعه‌ی اقدامات و فعالیت‌هایی اطلاق می‌گردد که اشخاص حقوقی و حقیقی داوطلب بدون در نظر گرفتن منفعت مالی انجام می‌دهند، حتی بسیاری از اقدامات و فعالیت‌های دیگر

در قالب‌های گوناگون نیز در قلمرو کنش‌های خیرخواهانه و فعالیت‌های داوطلبانه قرار می‌گیرد و در اصطلاح رایج با عنوان گروه فعالیت‌های داوطلبانه اطلاق می‌گردند.

فعالیت‌های انسان‌دوستانه، خیرخواهانه، بشردوستانه، اقدامات جهادی، هم‌نوع و دوستانه، عام‌المنفعه، خیرانه و نیکوکارانه از جمله کنش‌هایی هستند که بعضاً غیرانتفاعی بوده و در جهت خدمت به انسانیت و بشریت از سوی اشخاص حقیقی و حقوقی به صورت سازمان‌یافته یا خودجوش در سراسر دنیا صورت می‌پذیرند و عناوین و اصطلاحات گوناگونی بر آن تحمیل می‌گردد. به جهت اهمیت و ضرورت این موضوع و نقش و جایگاه سازنده و حساس آن، در سطح سازمان‌های منطقه‌ای و بین‌المللی مطرح شده و ساختار مشخصی با منشور و پادمان خاص و آیین‌نامه‌های مدون ایجاد گردیده است، به طوری که اکثر کشورهای دنیا به عضویت آن قرار گرفته‌اند (محمدی، ۱۴۰۰، ص ۱۴۲).

شکل ۳. ویژگی‌ها و مختصات کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی

کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی با برخورداری از ویژگی‌های ممتاز؛ از جمله، کنشگری توسط قشر نخبگانی، خیرگانی، متخصص و تأثیرگذار جامعه، از اهمیت فوق‌العاده‌ای برخوردار است. این فعالیت‌ها نه تنها برای اشخاص واجد ارزش و ویژگی‌های ممتاز هستند، بلکه برای جامعه، کشورها و دولت‌ها نیز از شاخص‌های ارزشی به شمار می‌روند. انجام فعالیت‌های داوطلبانه در حوزه‌های خودامدادی، دیگرامدادی، امدادگری، مددکاری، پزشکی، پرستاری، گزارش‌گری، خبرنگاری، نویسندگی، فعالیت‌های فرهنگی و خدمات عمومی حاکی از ورود، مداخله، نفوذ و گسترش محدوده‌ی کنش‌های نیکوکارانه و اقدامات خیرخواهانه به حیطه‌ی گسترده‌تری از موضوعات کلان در اداره‌ی نظام‌های اجتماعی، فرهنگی و اقتصادی نیاز دارد که می‌تواند در تقویت و تحکیم رابطه‌ی دانشگاه با گروه‌ها، اقشار، طوایف و سازمان‌های مردم‌نهاد و لایه‌های مختلف اجتماعی نقش به‌سزایی ایفا نماید؛ چراکه به‌مثابه‌ی هم‌نمایی و فعالیت داوطلبانه است (Astin, 1998, p. 43؛ هانگر، ۱۳۸۴، ص ۹۷؛ قاسمی، ۱۴۰۰، ص ۱۱۷).

۳- روش تحقیق

مک میلان و شوماخر، تحقیقات خود را بر اساس هدف به سه دسته‌ی بنیادی، کاربردی و توسعه‌ای طبقه‌بندی نموده و از حیث گردآوری اطلاعات نیز به دو گروه طرح‌های آزمایشی و طرح‌های غیرآزمایشی و توصیفی طبقه‌بندی کرده‌اند. از زیرمجموعه‌های طرح توصیفی می‌توان به تحقیق پیمایشی، تحقیق همبستگی، تحقیق پس‌رویدادی، اقدام‌پژوهی و مطالعه موردی اشاره نمود (دلاور، ۱۳۸۴، ص ۴۳؛ سرمدی، ۱۳۸۱، ص ۳۵).

این مقاله از بُعد هدف، تحقیقی-کاربردی و به روش توصیفی و پیمایشی انجام گرفته است. این روش، به منظور

کشف واقعیت‌های موجود یا آنچه هست انجام می‌شود. در واقع، این روش تحقیق به منظور توصیف یک جامعه‌ی تحقیقی در زمینه‌ی توزیع یک پدیده‌ی معین انجام می‌شود. به همین دلیل، محقق درباره‌ی علت وجودی توزیع بحث نمی‌کند، بلکه تنها به چگونگی تحقق و نحوه‌ی پیاده‌سازی آن در جامعه‌ی مورد تحقیق می‌پردازد و به دنبال شناسایی راهبردهای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی به جهت توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی در ابعاد قانونی، رفتاری، زیرساختی، رویکردی و مدیریتی است.

جامعه آماری در این پژوهش بخشی از مدیران و کارشناسان سطوح عالی در حوزه‌ی مدیریت و طرح‌ریزی راهبردی، برنامه‌ریزی و سیاست‌گذاری کلان، علوم اجتماعی، جامعه‌شناسی و مددکاری اجتماعی هستند که ۲۰۰ نفر می‌باشند.

جدول ۱. جامعه آماری و حجم نمونه

موضوع	جنسیت	تحصیلات	میانگین سابقه خدمتی	میانگین سنی
مختصات	مرد	کارشناسی ارشد	۲۰-۳۰	۳۱-۵۰
تعداد	۷۰	۸۲	۶۰	۶۸
درصد	۳۵	۴۱	۳۰	۳۴

میانگین سنی خدمتی جامعه نمونه: ۲۲ درصد شرکت کنندگان در تحقیق، زیر ۱۰ سال هستند، ۳۰ درصد بین ۱۰ تا ۲۰ سال، ۲۸ درصد بین ۲۰ تا ۳۰ سال و ۲۰ درصد بالای ۳۰ سال می‌باشند.

بر اساس یافته‌های پژوهش، ۳۵ درصد شرکت کنندگان در تحقیق با فراوانی ۷۰ نفر زن و ۶۵ درصد با فراوانی ۱۳۰ نفر مرد هستند. همچنین، ۳۸ درصد شرکت کنندگان در تحقیق کارشناسی، ۴۱ درصد کارشناسی ارشد و ۲۱ درصد دکتری هستند.

روش تحقیق در چهار مرحله انجام گرفته است. در مرحله‌ی اول با انجام مطالعات اکتشافی از روش تحقیق اسنادی و جستجوی اینترنتی و تکنیک تحلیل محتوا بهره گرفته شد. جهت بررسی روایی سازه نیز محقق پرسشنامه‌ای را طراحی نموده است؛ ابتدا پژوهشگر به مطالعه‌ی گسترده‌ی ادبیات پژوهش پرداخته و با مطالعات اکتشافی و بررسی اسناد کتابخانه‌ای و اسناد بالادستی به ارائه‌ی چارچوب پیشنهادی و کشف عوامل مؤثر به طرح سؤالات پرسشنامه و ارائه‌ی پرسش‌های پژوهش اقدام نموده و ضمن مصاحبه با کارشناسان و خبرگان، از پرسشنامه‌ی باز و بسته نیز برای جمع‌آوری داده‌ها و شناسایی عوامل قوت و ضعف و فرصت‌ها و تهدیدها در رابطه با راهبردهای مؤثر در تحقق حکمرانی یکپارچه شهری بهره گرفته است (رجب‌زاده، ۱۳۸۷، ص ۸۷؛ مهرزاد، ۱۳۸۹، ص ۲۰۱).

در مرحله‌ی دوم به جمع‌آوری نظرات افراد خبره و متخصصین مرتبط با موضوع پژوهش پرداخته و از روش تحقیق توصیفی و استنباطی و تکنیک پرسشنامه استفاده شده است. در مرحله سوم که اختصاص به تجزیه و تحلیل یافته‌های تحقیق دارد، از روش توصیفی و آزمایشی و تکنیک‌های Spss و Excel و روش استنباطی آماری ناپارامتریک، آمار استنباطی کلی آزمون دو جمله‌ای فریدمن، آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن استفاده شده است و در مرحله چهارم که به فرایند استخراج راهبرد با تجزیه و تحلیل محیط داخلی و خارجی می‌پردازد، از روش تحقیق پیش‌تدبیری، توصیفی و تلفیقی و تکنیک‌های SWOT و QSPM بهره گرفته شده است.

به منظور جمع‌آوری داده‌ها، علاوه بر مصاحبه‌ی هدایت شده از پرسشنامه‌ی مشتمل بر ۱۱ سؤال بر مبنای پنج درجه‌ای لیکرت استفاده شده است. در این پرسشنامه ۱ سؤال برای شناساندن نقاط قوت، ۱ سؤال برای شناساندن نقاط ضعف، ۱ سؤال برای شناساندن فرصت‌ها، ۱ سؤال برای شناساندن تهدیدها، ۵ سؤال برای روایی و پایایی مبانی نظری،

۱ سؤال برای شناساندن چالش‌ها و ۱ سؤال برای شناساندن راهبردها تدوین شده است. برای سنجش پایایی نیز از ضریب آلفای کرونباخ و به منظور حصول از روایی ابزار، از روایی محتوا با نظر خبرنگاران و متخصصان استفاده شده است. برای تجزیه و تحلیل داده‌ها هم از ماتریس (SWOT) و برای کاهش میزان خطا، انحراف، روایی و پایایی بیشتر از ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی (QSPM) استفاده شده است.

به‌طور کلی داده‌ها نمایانگر واقعیت‌ها، مفاهیم و موضوعات هستند. جمع‌آوری داده‌ها به دو صورت کمی و کیفی صورت گرفته و سپس بر روی داده‌های حاصل از اجرای تحقیق، تحلیل کمی صورت گرفته است که این تحلیل را می‌توان از جهات مختلفی طبقه‌بندی کرد؛ از جمله، دو نوع طبقه‌بندی کلی بر اساس پارامتری یا ناپارامتری بودن تحلیل که اساساً بر مقیاس داده استوار هستند. پس از طبقه‌بندی داده‌ها، اطلاعات گردآمده متناسب با پرسش‌های تدوین شده مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت تا میزان پایایی و روایی داده‌ها استخراج گردد.

جهت تحلیل (SWOT) نیاز به تدوین ۳ مدل می‌باشد که بر اساس آن، ماتریس راهبردهای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه برای توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی مشخص می‌گردد. این مدل‌ها عبارتند از: مدل خلاصه‌ی تجزیه و تحلیل عوامل داخلی، مدل هانکر، جی دیوید و ویلن، توماس ال (حجاریان، ۱۳۹۰، ص ۱۲۳؛ Andon, 2019, p. 227).

مدل دیگر خلاصه‌ی تجزیه و تحلیل عوامل خارجی است. بر اساس مدل خلاصه‌ی تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک، به منظور استخراج عوامل مختلف مدل، لازم است برای هر عامل وزن مناسب انتخاب شود، لذا برای همین منظور برای هر عامل وزن مناسبی انتخاب شده است که برای همین منظور روش‌های مختلف وزن‌دهی وجود دارد که در این تحقیق از روش تحلیل مؤلفه‌های اصلی استفاده شده است که مختصات تحلیل مورد استفاده و وزن‌های استخراج شده به شرح جدول زیر می‌باشد.

جدول ۲. آماره کیسر و سطح معنی‌داری آزمون بارتلت

آزمون کیسر	۰/۷۲
کای اسکور	2.136E3
درجه آزادی	۵۹۵
سطح معنی‌داری	۰

۴- یافته‌های پژوهش

۴-۱- آمار توصیفی و تحلیل داده‌های تحقیق بر اساس آزمون همبستگی

پس از جمع‌آوری و طبقه‌بندی داده‌ها، اطلاعات گردآمده، مرحله‌ی تجزیه و تحلیل داده‌ها با توجه به پرسش‌های اولیه‌ی مطرح شده می‌باشد. در این گام با یافتن رابطه‌ی همبستگی یا آزمون همبستگی پیرسون میان عوامل سعی شده است که اثبات یا عدم اثبات عوامل مشخص و مورد ارزیابی قرار گیرد. روش انتخاب، تهیه و ارسال پرسشنامه، دریافت و جمع‌آوری پرسشنامه و جمع‌بندی نظرات خبرگان و تجزیه و تحلیل داده‌ها در این حوزه قرار می‌گیرد که از طریق محاسبه‌ی ضریب همبستگی از نوع اسپیرمن انجام گرفته است.

همچنین، در این بخش به بررسی سؤال‌های یازده‌گانه و بررسی عوامل اصلی و فرعی و نتایج جانبی تحقیق از آزمون کولموگروف اسمیرنوف (بررسی نرمال بودن عوامل)، آزمون t تک نمونه t برای عوامل مستقل، تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون فریدمن استفاده شده است. از آنجا که بر اساس نتایج آزمون کولموگروف اسمیرنوف

تمامی متغیرها و عوامل دارای توزیع غیرنرمال هستند، لذا به نتایج آزمون دوجمله‌ای در خصوص تأیید یا عدم تأیید اکتفا می‌کنیم:

جدول ۳. آزمون سؤالات یازدگانه بر اساس آزمون کولموگروف اسمیرنوف (بررسی نرمال بودن عوامل)، آزمون t تک نمونه t برای عوامل مستقل، تحلیل واریانس یک‌طرفه و آزمون فریدمن

ردیف	عوامل	ابعاد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	نظرات	تعداد	مقدار آزمون نسبت	سطح معناداری	نتیجه آزمون	میانگین رتبه (آزمون فریدمن)
۱	تعریف کنش‌های نیکوکارانه	فعالیت‌های خودجوش مردمی	۱۶۱	۴.۲	۰.۷	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۱۹ ۱۴۲	5.0=P	۰	تأیید	۲.۵
		اقدامات داوطلبانه و مشارکتی	۱۵۸	۳.۵۳	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰	تأیید	۲.۵
		کنش اجتماعی بر پایه نفع جمعی و گروهی	۱۵۶	۳.۲۶	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۸ ۶۸	5.0=P	۰	تأیید	۲.۵
۲	کارکردهای کنش‌های نیکوکارانه	به مثابه هم‌نوابی و فعالیت داوطلبانه	۱۵۷	۳.۷۶	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۶۰ ۹۷	5.0=P	۰	تأیید	۲.۴۶
		به منزله منفعت‌طلبی، فردگرایانه و پایه فردی	۱۵۵	۳.۱۷	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۹۴ ۶۱	5.0=P	۰.۹	عدم تأیید	۲.۳۹
		اجبارگرایانه و عدم کنشگری	۱۵۴	۳.۱۴	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۹۷ ۵۷	5.0=P	۰.۹	عدم تأیید	۲.۲۸
۳	نظریه‌های مرتبط با کنش‌های نیکوکارانه	عامل اعتماد، میانجیگری و مشارکت اجتماعی	۱۵۹	۳.۹۴	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۴ ۱۱۵	5.0=P	۰	تأیید	۲.۵
		نظریه مبادله اجتماعی	۱۵۶	۳.۲۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۸ ۶۸	5.0=P	۱	تأیید	۶.۶۵
		نظریه هنجارهای اجتماعی	۱۵۴	۲.۵۸	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۹۷ ۵۷	5.0=P	۱	تأیید	۴.۹۳
۴	مختصات و ویژگی‌های کنش‌های نیکوکارانه	نظریه تکامل	۱۵۵	۳.۳۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۹۴ ۶۱	5.0=P	۰.۸	تأیید	۴.۵
		نظریه همدلی - نوع دوستی	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۹	تأیید	۴.۷۸
		نظریه هزینه-فایده	۱۵۸	۲.۲۷	۱.۲	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	عدم تأیید	۳.۵۳
۵	فرصت‌های محیطی کنش‌های نیکوکارانه	نظریه هویت اجتماعی	۱۵۹	۴.۲۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۰ ۱۱۹	5.0=P	۱	تأیید	۴.۹۹
		ریشه در بنیان‌های اعتقادی و معنوی مردم	۱۵۶	۳.۲۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۰ ۷۲	5.0=P	۱	تأیید	۶.۶۵
		داوطلبانه، خیرانه و خودجوش	۱۵۴	۲.۵۸	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۲ ۱۰۲	5.0=P	۱	تأیید	۴.۹۳
۶	رویکردهای حاکم بر طراحی راهبردهای تحقیق کنش‌های نیکوکارانه	نهادی و منطبق با فطرت خیرخواهانه انسان	۱۵۵	۳.۳۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۵ ۱۰۰	5.0=P	۰.۸	تأیید	۴.۵
		انسان دوستانه، نوع دوستانه و بشردوستانه	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۳۲ ۱۲۶	5.0=P	۰.۹	تأیید	۴.۷۸
		مبتنی بر خودامداری و دیگرآمداری	۱۵۸	۲.۲۷	۱.۲	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۲۸ ۱۲۰	5.0=P	۱	عدم تأیید	۳.۵۳
۷	تهدیدهای محیطی کنش‌های نیکوکارانه	فناوری‌پایه و وابسته به هزینه‌های سنگین	۱۵۸	۲.۹۷	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۱۰۰ ۵۸	5.0=P	۰.۹	عدم تأیید	۴.۵۳
		تقویت سرمایه اجتماعی و حقوق شهروندی	۱۵۹	۴.۲۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۹ ۱۰۰	5.0=P	۱	تأیید	۴.۹۹
		قابلیت چندبعدی و چندمرجعی تشکلهای دانشجویی	۱۵۶	۳.۷۳	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۸ ۹۸	5.0=P	۰.۰۲	تأیید	۳.۶
۸	فرصت‌های محیطی کنش‌های نیکوکارانه	محیط شهری متنوع و پویا	۱۵۷	۳.۷۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۸ ۹۹	5.0=P	۰.۰۱	تأیید	۳.۷۳
		الگوی موفق و کارآمد بسیج مردمی	۱۵۹	۳.۹	۲.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۲ ۱۱۷	5.0=P	۰	تأیید	۳.۹۶
		گروه‌های جهادی و خودجوش دانشجویی	۱۵۸	۳.۵۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۴	تأیید	۳.۱۹
۹	رویکردهای حاکم بر طراحی راهبردهای تحقیق کنش‌های نیکوکارانه	مردم‌پایگی و اتصال به عمق عقیده راهبردی مردمی	۱۵۹	۳.۶۵	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۴ ۸۵	5.0=P	۰.۶	تأیید	۳.۷۵
		کارکردهای آگاهانه جامعه دانشگاهی به کنش‌های نیکوکارانه	۱۵۹	۳.۹	۲.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۲ ۱۱۷	5.0=P	۰	تأیید	۳.۹۶
		رویکرد حال به آینده	۱۴۲	۴.۱۵	۰.۸	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۲۸ ۱۱۴	5.0=P	۰	تأیید	۳.۳۱
۱۰	تهدیدهای محیطی کنش‌های نیکوکارانه	رویکرد تحلیل محیط	۱۴۲	۳.۷۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۳۲ ۱۱۰	5.0=P	۰	تأیید	۳.۰۱
		رویکرد آینده‌نگری	۱۳۹	۳.۷۷	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۲۶ ۱۱۳	5.0=P	۰	تأیید	۳.۲۲
		رویکرد تحولات محیطی	۱۴۱	۴.۰۹	۰.۸	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۴ ۹۷	5.0=P	۰	تأیید	۲.۵۹
۱۱	تهدیدهای محیطی کنش‌های نیکوکارانه	رویکرد پیش‌نگری	۱۳۶	۳.۰۵	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۳۷ ۹۹	5.0=P	۰	تأیید	۲.۸۷
		نبود قوانین و مقررات موضوعه کاربردی	۱۵۳	۴.۱۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۲ ۱۰۰	5.0=P	۰	تأیید	۲.۶۶
		فقدان مرکز یکپارچه راهبردی و هدایت	۱۵۵	۳.۷۵	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۶۰ ۹۵	5.0=P	۰	تأیید	۲.۴۳
۱۲	تهدیدهای محیطی کنش‌های نیکوکارانه	عدم شبکه‌سازی و جریان‌سازی	۱۵۵	۳.۷۲	۰.۸	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۵ ۱۰۰	5.0=P	۰	تأیید	۲.۱۷
		تمرکزگرایی	۱۵۷	۴.۰۷	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۸ ۹۹	5.0=P	۰	تأیید	۲.۷۳
		موازی‌کاری، دوباره‌کاری و چندباره کاری	۱۴۱	۳.۸۷	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۴ ۹۷	5.0=P	۰	تأیید	۲.۸۴

ردیف	عوامل	ابعاد	تعداد	میانگین	انحراف معیار	نظرات	تعداد	مقدار	سطح معناداری	نتیجه آزمون	میانگین رتبه (آزمون فریدمن)
۸	ابعاد کنش‌های نیکوکارانه	زیست‌محیطی	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۷۸
		تقویت سرمایه اجتماعی	۱۵۸	۲.۲۷	۱.۲	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	تائید	۳.۵۳
		محرومیت‌زدایی	۱۵۸	۲.۹۷	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	تائید	۴.۸۹
		خودانگیزی و خودکفایی	۱۵۹	۴.۲۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۰ ۱۱۹	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۹
		تقویت حقوق شهروندی	۱۶۰	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۳	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۸۸
		اقتصادی	۱۵۶	۳.۲۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۰ ۸۰	5.0=P	۱	تائید	۶.۶۵
۹	موضوعات کنش‌های نیکوکارانه	اجتماعی	۱۵۴	۲.۵۸	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۴ ۱۰۰	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۳
		فرهنگی	۱۵۵	۳.۲۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۵ ۱۰۰	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۵
		زیست‌محیطی	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۷۸
		سیاسی	۱۵۹	۳.۶۵	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۵ ۷۴	5.0=P	۰.۶	عدم تائید	۳.۱
		امنیتی	۱۵۸	۲.۲۷	۱.۲	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	عدم تائید	۳.۵۳
		فضای مجازی و رسانه‌ای	۱۵۹	۴.۲۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۹ ۱۰۰	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۹
۱۰	چالش‌های راهبردی کنش‌های نیکوکارانه	رویکرد حاکم بر کنش‌های نیکوکارانه	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۷۳
		قانون‌گذاری یا قاعده‌گذاری	۱۵۸	۲.۹۷	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	تائید	۴.۸۹
		تمرکز یا عدم تمرکز کنش‌های نیکوکارانه	۱۵۹	۴.۲۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۰ ۱۱۹	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۹
		قاعده‌روی یا قاعده‌سختی	۱۵۶	۳.۲۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۰ ۷۲	5.0=P	۱	تائید	۶.۶۵
		نگاه سیستمی یا سستی	۱۵۴	۲.۵۸	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۰ ۱۰۰	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۳
		آینده‌نگری یا حفظ وضع موجود	۱۵۵	۳.۲۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۵ ۱۰۰	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۵
۱۱	راهبردهای تحقق تقویت و توسعه کنش‌های نیکوکارانه	بسترسازی یا عدم بسترسازی حضور بخش خصوصی	۱۵۵	۳.۲۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۶۰ ۹۵	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۵
		تدوین الگوی راهبردی و مدیریت بومی	۱۵۶	۳.۲۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۸ ۶۸	5.0=P	۱	تائید	۶.۶۵
		طراحی سیستم‌های راهبردی و مدیریت و نظارت یکپارچه	۱۵۴	۲.۵۸	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۹۷ ۵۴	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۳
		ایجاد بانک‌های اطلاعاتی جامع	۱۵۵	۳.۲۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۹۴ ۶۱	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۵
		تدوین قوانین جاری توسعه دهنده	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۷۸
		جلب سرمایه‌گذاری بخش خصوصی	۱۵۸	۲.۲۷	۱.۲	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	تائید	۳.۵۳
۱۱	راهبردهای تحقق تقویت و توسعه کنش‌های نیکوکارانه	بهره‌گیری از الگوهای موفق دنیا در بخش فعالیت‌های داوطلبانه	۱۵۸	۲.۹۷	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۱	تائید	۴.۸۹
		ایجاد فضای مشارکتی و رقابتی	۱۵۹	۴.۲۹	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۴۰ ۱۱۹	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۹
		مشارکت بخش خصوصی و مردم نهاد	۱۵۶	۳.۲۵	۰.۹	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۸۰ ۷۲	5.0=P	۱	تائید	۶.۶۵
		تدوین نگاهت نهادی و تقسیم وظایف	۱۵۴	۲.۵۸	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۱۰۰ ۵۰	5.0=P	۱	تائید	۴.۹۳
		راهبردی واحد، منسجم و متمرکز	۱۵۵	۳.۲۲	۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۵۵ ۱۰۰	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۵
		طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی راهبردی	۱۵۸	۲.۷۲	۱.۱	کمتر از متوسط بیشتر از متوسط	۷۷ ۸۱	5.0=P	۰.۸	تائید	۴.۷۳

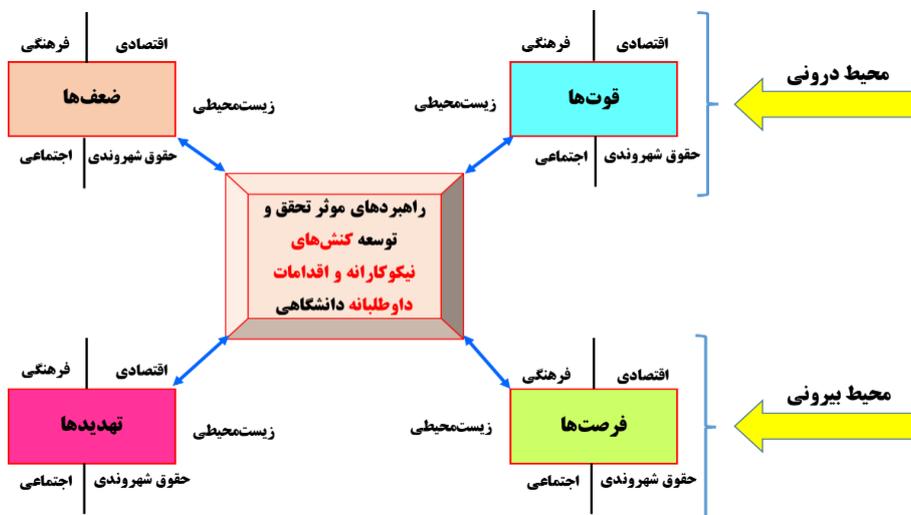
در ادامه، با استفاده از ارزیابی عوامل درونی و بیرونی محیطی و عوامل مؤثر در هدف که تدوین راهبردهای ترویج و توسعه کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی با نگاه به توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی پایدار می‌باشد، پرداخته می‌شود.

۴-۲- ماتریس عوامل داخلی (نقاط قوت و ضعف)

برای ارزیابی عوامل درونی، از ماتریس ارزیابی عوامل درونی استفاده شده است. در این ماتریس، قوت‌ها و ضعف‌های شناسایی شده در یک ستون ماتریس قرار گرفته و با ضرایب و رتبه‌های خاصی امتیازبندی می‌شوند تا مشخص شوند.

کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در مجموع به لحاظ عوامل داخلی دارای قوت یا ضعف هستند. در این ماتریس، عوامل راهبردی یا اولویت‌دار داخلی در ستون اول و در قالب قوت و ضعف‌ها، فهرست شده و سپس در ستون دوم با توجه به میزان اهمیت و حساسیت هر عامل با مقایسه‌ی این عوامل با یکدیگر ضریب اهمیتی بین صفر تا یک به آن تعلق می‌گیرد (هریسون، ۱۳۸۲، ص ۷۹).

تخصیص این ضرایب باید به گونه‌ای باشد که جمع ضرایب تمام عوامل داخلی بیش از یک نباشد. در ستون سوم با توجه به کلیدی بودن یا عادی بودن قوت‌ها و ضعف‌ها به ترتیب رتبه ۳ یا ۴ به قوت‌ها و رتبه ۱ یا ۲ به ضعف‌ها اختصاص می‌یابد. تخصیص رتبه‌ها بدین صورت است که اگر قوت‌ها در حد عالی باشند، رتبه ۴ و چنانچه معمولی باشند رتبه ۲ و چنانچه بحرانی باشند، رتبه ۱ دریافت می‌کنند؛ لذا، روند رتبه‌دهی به گونه‌ای است که هر چقدر از قوت عالی به سمت ضعف بحرانی پیش می‌رویم، میزان رتبه کمتر شده و از ۴ به ۱ می‌رسد.

شکل ۴. عوامل محیطی مؤثر در کنش‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه

در ستون چهارم ضرایب ستون دوم و رتبه‌های ستون سوم برای هر دو عامل در هم ضرب شده تا امتیاز آن عامل (قوت یا ضعف) مشخص شود. در انتهای این ستون از جمع امتیازات به دست آمده، امتیاز نهایی برخوردار از قوت یا ضعف تعیین می‌شود. جمع امتیاز نهایی بیش از ۲/۵ در این ماتریس، بدین معناست که طبق پیش‌بینی‌های به عمل آمده، قوت‌های پیش‌روی کنش‌های نیکوکارانه بر ضعف‌های آن غلبه خواهد داشت و امتیاز کمتر از ۲/۵ نشان‌دهنده‌ی غلبه‌ی ضعف‌ها بر قوت‌های آن است.

برای تعیین موقعیت راهبردی به جهت ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه برای پویاسازی و توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی از ماتریس عوامل درونی و بیرونی استفاده شده است. نتایج نشان می‌دهد که مجموع نمرات ماتریس عوامل بیش‌تر از ۲/۵ (۲/۷۱۵)، حاکی از آن است که فعالیت‌های داوطلبانه از لحاظ عوامل اجتماعی، فرهنگی، مذهبی و اقتصادی دارای قوت هستند؛ ولی از لحاظ مدیریت راهبردی دارای ضعف می‌باشند.

جدول ۴. ماتریس عوامل بیرونی (نقاط فرصت و تهدید)

نقاط تهدید (T)				نقاط فرصت (O)			
نمره	شدت عامل	ضریب اهمیت	عوامل	نمره	شدت عامل	ضریب اهمیت	عوامل
0.015	1.3	0.012	عدم بهره‌گیری مطلوب از فناوری و ابزارهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی در کنش‌های نیکوکارانه	0.282	3.1	0.091	برخوردار بودن از پیشینه، سابقه و تجارب گرانسنگ در حوزه فعالیت‌های نیکوکارانه، جهادی و داوطلبانه
0.028	1.3	0.022	افتقات و شهادت دشمنان در کمربند نمودن کارکردها و تأثیرات کنش‌های نیکوکارانه در جامعه	0.304	3.5	0.087	بنیان‌های اعتقادی و معنوی قوی معارف اسلام ناب به موضوعات نیکوکارانه، داوطلبانه و جهادی
0.013	1.2	0.011	عدم همسویی قوانین و مقررات سطوح ملی با سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی	0.211	3.2	0.066	وجود سازمان‌های متعدد مرئوسان فعال در موضوعات نیکوکارانه، عام‌المنفعه و خیریه‌ای در کشور
0.054	1.4	0.039	عدم تدوین قوانین و مقررات پابین‌دستی اسناد بالادستی و تعیین وظایف دستگاه‌های حاکمیتی	0.304	3.5	0.087	ظرفیت‌های بالقوه مرئوس و غیردولتی تشکلهای دانشجویی در حوزه فعالیت‌های داوطلبانه
0.013	1	0.013	فقدان همسویی دستگاه‌های دولتی و موازی در پشتیبانی از فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی	0.291	3.6	0.081	کارکردهای آگاهانه جامعه دانشگاهی به کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه
0.010	1	0.01	نبودن توافقات، سالم‌ها و بانک اطلاعاتی مرجع در راستای یکپارچه‌سازی اطلاعات و دادها	0.249	3.2	0.078	باور و اعتقاد قوی جامعه دانشگاهی به نقش‌های مؤثر خود در کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه
0.015	1.3	0.012	موازی کاری، تکرار کاری و چندباره کاری گروه‌های مختلف جهادی و داوطلبانه دانشجویی	0.336	3.7	0.091	تخصص و تحصیلات متنوع و منکثر جامعه دانشگاهی در کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه
0.013	1.2	0.011	فقدان مرجع سیاست‌گذاری، راهبردی، مدیریت و هماهنگی کنش‌های نیکوکارانه و جهادی دانشجویی	0.333	3.7	0.090	قلبیت چندمدتی و چندمرجمی تشکلهای دانشجویی در تعاملات، مناسبات و ارتباطات با سایر سطقات اجتماعی
0.054	1.4	0.039	عدم تدوین نظام جامع اطلاع‌رسانی برای کفتمان‌سازی، فرهنگ‌سازی کنش‌های نیکوکارانه در جامعه	0.291	3.6	0.081	قلبیت بالقوه برای تهیه و تدوین چندرسانا و طرح‌های راهبردی در حوزه کنش‌های نیکوکارانه
0.013	1	0.013	مصادره پیامدها و نتایج فعالیت‌های داوطلبانه در راستای مقاصد و اهداف راهبردی سطوح‌چوبه	0.291	3.6	0.081	برخوردار بودن از انگیزه و موفقیت کارآمد مسیح مرئوس برای سایر کشورها و جامع
0.010	1	0.01	وجود پادمان‌ها، ممانعت‌ها و کنوسون‌های بین‌المللی در راستای حمایت از کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه	0.249	3.2	0.078	وجود گروه‌های جهادی و خودجوش دانشجویی و مرئوس در حوزه‌های سازندگی، درمانی و محرومیت‌زدایی
0.015	1.3	0.012	عدم بهره‌گیری مطلوب از فناوری و ابزارهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی	0.336	3.7	0.091	مردمیایی و انصاف فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه به عمق عمده راهبردی مرئوس
0.028	1.3	0.022	عدم بهره‌گیری از سایر تجربیات کشورها در حوزه کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه	0.333	3.7	0.090	وجود ساختارهای نهادی، منسجم و پویا در مقابل ساختارهای منطقه‌ای، خشک و شکننده
$\sum_{-1} \sum = 2/517$				0.282	3.1	0.091	وجود جامعه دانشجویی مومن، منبهد و خودجوش در موضوعات مردمیایی، همیاری، نوع‌دوستی، احسان و امداد
				0.282	3.1	0.091	برخوردار بودن از پیشینه، سابقه و تجارب گرانسنگ در حوزه فعالیت‌های نیکوکارانه، جهادی و داوطلبانه
				0.304	3.5	0.087	بنیان‌های اعتقادی و معنوی قوی معارف اسلام ناب به موضوعات نیکوکارانه، داوطلبانه و جهادی

۴-۳- ماتریس عوامل بیرونی (نقاط فرصت و تهدید)

برای ارزیابی عوامل بیرونی، از ماتریس ارزیابی عوامل بیرونی استفاده شده است. در این ماتریس نیز روند مذکور در ماتریس عوامل داخلی مورد استفاده قرار گرفته شده است.

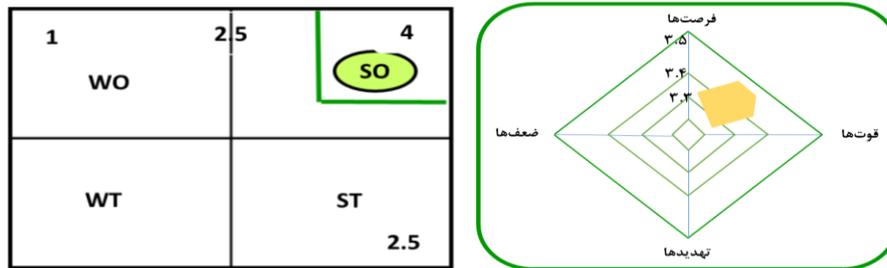
جدول ۵. ماتریس عوامل بیرونی (نقاط فرصت و تهدید)

نقاط ضعف (T)				نقاط قوت (O)			
نمره	شدت عامل	ضریب اهمیت	عوامل	نمره	شدت عامل	ضریب اهمیت	عوامل
۰.۰۵۲	۱.۲	۰.۰۴۳	عدم طراحی و پیاده‌سازی سالم‌ها جامع اقدامات نیکوکارانه دانشگاهی منطبق بر قوانین و مقررات موجود	۰.۱۸۲	۳.۲	۰.۰۵۷	مبانی، اصول و معارف غنی اسلام ناب در خصوص همکاری و تعاون و نیکوکاری
۰.۰۶۳	۱.۵	۰.۰۴۲	فقدان رویه‌ها، دستورالعمل‌ها و تکالیفات واحد و مسجور برای راهبردی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه	۰.۱۶۳	۳.۴	۰.۰۴۸	نیات راهبردی اطمینان انقلاب اسلامی در موضوع نیکوکاری و اقدامات خیرانه
۰.۰۶۳	۱.۶	۰.۰۴۶	فقدان حاکمیت رویکرد، رفتار نسبت به کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه	۰.۱۷	۳.۷	۰.۰۴۶	وجود گروه‌ها و تشکلهای خودجوش مرئوس در حوزه‌های اقدامات نیکوکارانه، جهادی و مردمیایی
۰.۰۵۱	۱.۲	۰.۰۴۳	عدم بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌های دانشگاهی در راستای توسعه فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه	۰.۱۴۲	۳.۷	۰.۰۴۲	سابقه و پیشینه نهادها و سازمان‌های موفق انقلابی بر پایه ظرفیت‌های مرئوس و داوطلبانه
۰.۰۵۲	۱.۲	۰.۰۴۳	نبودن ساختار، سازمانی مناسب و عملیاتی در دانشگاه جهت بهره‌گیری از فعالیت‌های نیکوکارانه و جهادی	۰.۱۸۲	۳.۲	۰.۰۵۷	ذخیرت مطلوب افکار عمومی جامعه نسبت به اقدامات نیکوکارانه و داوطلبانه
۰.۰۶۳	۱.۵	۰.۰۴۲	مصطفی نبودن کنش‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه دانشگاهی با اقدامات سایر گروه‌ها	۰.۱۶۳	۳.۴	۰.۰۴۸	عدم آنگاه فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه و خیرانه به ساختار و سازمان‌های گسترده
۰.۰۵۵	۱.۲	۰.۰۴۶	ضعف بودن نهادینه‌سازی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشگاهی در سطوح صوم جامعه	۰.۱۷	۳.۷	۰.۰۴۶	تکاپ پابین اقدامات نیکوکارانه و داوطلبانه به منبع مالی و اعتباری گسترده
۰.۰۵۱	۱.۲	۰.۰۴۳	عدم سالم‌ها مطلوب کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه در راستای نیازهای حیاتی و اساسی کشور	۰.۱۴۲	۳.۷	۰.۰۴۲	استشال نوبت و نهادی حاکمیتی از اقدامات نیکوکارانه و داوطلبانه مرئوس و خودجوش
۰.۰۶۳	۱.۵	۰.۰۴۷	عدم هماهنگی فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه با اهداف و برنامه‌های توسعه بین‌حکومتی کشور	۰.۱۷۱	۳.۵	۰.۰۵۱	وجود روحیه و انگیزه بالا مسئولیت اجتماعی، عملیاتی و خیرخواهی و نوع‌دوستی در جامعه دانشگاهی
۰.۰۷۰	۱.۴	۰.۰۵۲	عدم حمایت و پشتیبانی (مختارگزار، نوبت‌گزار و معزاف‌گزار) از کنش‌های نیکوکارانه	۰.۱۴۲	۳.۷	۰.۰۴۲	عدم محدودیت فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه به وجود قوانین و مقررات گسترده و مصوب
۰.۰۵۱	۱.۴	۰.۰۴۵	عدم مستندسازی و ثبت و ضبط تجارب و فعالیت‌های داوطلبانه و انتقال آن به نسل‌های جدید	۰.۱۵۱	۳.۴	۰.۰۴۵	اصول منطقی در موضوع مشارکت و تعاون در کارهای نیکوکارانه، خیریه و مستغترسان عمومی
۰.۰۵۲	۱.۲	۰.۰۴۳	عدم طراحی و پیاده‌سازی سالم‌ها جامع اقدامات نیکوکارانه دانشگاهی منطبق بر قوانین و مقررات موجود	۰.۱۵۷	۳.۶	۰.۰۴۸	تجارب موفق و پیامدهای مطلوب فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه در حوزه‌های اجتماعی
۰.۰۶۳	۱.۵	۰.۰۴۲	فقدان وجود رویه‌ها، دستورالعمل‌ها و تکالیفات واحد و مسجور برای راهبردی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه	۰.۱۷۱	۳.۵	۰.۰۵۱	لظاق و همسویی فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه با مبانی ارزشی، آرمانی و اهداف والای نظام
$\sum_{-1} \sum = 2/517$				۰.۱۶	۳.۵	۰.۰۵	وجود اسناد بالادستی، قوانین مرجع و موضوعه در خصوص فعالیت‌های داوطلبانه
				۰.۱۸۲	۳.۲	۰.۰۵۷	مبانی، اصول و معارف غنی اسلام ناب در خصوص همکاری و تعاون و نیکوکاری
				۰.۱۶۳	۳.۴	۰.۰۴۸	نیات راهبردی اطمینان انقلاب اسلامی در موضوع نیکوکاری و اقدامات خیرانه

چنانچه کل امتیاز نهایی راهبردهای ترویج و توسعه کنش‌های نیکو کارانه‌ی دانشجویی برای پویاسازی و توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی در این ماتریس بیش از ۲/۵ باشد، بدین معناست که طبق پیش‌بینی‌های به عمل آمده، فرصت‌های پیش‌روی کنش‌های نیکو کارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی بر تهدیدهای آن غلبه خواهد داشت و امتیاز کمتر از ۲/۵ نشان‌دهنده‌ی غلبه‌ی تهدیدها بر فرصت‌های آن است. در جدول شماره ۸ که ماتریس عوامل بیرونی را نشان می‌دهد، همان‌گونه که ملاحظه می‌شود، مجموع نمرات این ماتریس بیش از ۲/۵ (۲/۵۱۷) حاکی از آن است که کنش‌های نیکو کارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی از لحاظ عوامل بیرونی دارای فرصت هستند. در مجموع نتایج جداول ۸ و ۹ حکایت از آن دارد که کنش‌های نیکو کارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی از لحاظ موقعیت راهبردی در منطقه‌ی SO قرار دارند. در واقع، توسعه‌ی فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی برای پویاسازی و توسعه‌ی خدمات عمومی شهری با رویکرد فرهنگی از لحاظ عوامل درونی دارای قوت و از لحاظ عوامل

بیرونی دارای فرصت می‌باشند.

برای تجزیه و تحلیل هم‌زمان عوامل درونی و بیرونی، از ماتریس درونی و بیرونی استفاده شده است. این ماتریس برای تعیین موقعیت ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی به کار می‌رود. برای تشکیل این ماتریس نمرات حاصل از ارزیابی عوامل درونی و بیرونی در ابعاد افقی و عمودی قرار می‌گیرند تا جایگاه فرهنگی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی در خانه‌های این ماتریس مشخص شود و راهبرد مناسبی برای آن اتخاذ گردد. در این ماتریس نمرات در طیف دو بخش قوی (۲/۵ تا ۴) و ضعیف (۱ تا ۲/۵) تعیین می‌شوند.

شکل ۵. ماتریس نمرات عوامل محیطی

۴-۴- تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک

در ماتریس تجزیه و تحلیل عوامل، مهم‌ترین عوامل استراتژیک ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه برای پویاسازی و توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی ارائه گردیده است. در واقع، با تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک، برنامه‌ریزانی که تصمیم‌های استراتژیک اتخاذ می‌کنند، می‌توانند نقاط قوت، ضعف، تهدیدها و فرصت‌ها را به تعداد کمتری از عوامل محدود نمایند. برای کاهش انحراف‌پذیری با بررسی مجدد وزن‌های عوامل موجود، در جداول تجزیه و تحلیل انجام گرفته است. در واقع، مهم‌ترین و اصلی‌ترین عوامل در توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و نقش تأثیرگذار آن در برنامه‌های عمومی با رویکرد فرهنگی این است که از جدول صفحات گذشته به جدول تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک متصل شده است. در این مرحله مجموع وزن‌ها باید یک شود و نیاز به تعدیل و تغییر وزن‌های قبلاً محاسبه شده در دو جدول مذکور است؛ مهم‌ترین عوامل استراتژیک در جدول بیان شده است. واکاوی نظرات و ارائه‌ی راهبردهایی به جهت بهره‌وری بهینه از نقاط قوت‌ها و فرصت‌ها برای مقابله با ضعف‌ها و تهدیدهای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی برای پویاسازی و توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی را ضروری نموده و ماتریس SWOT امکان تدوین چهار راهبرد متفاوت بر حسب وضعیت سیستم و درجه‌ی کنشگری را که متفاوت هستند، فراهم می‌سازد.

شکل ۶. ماتریس سوات

۴-۴-۱- راهبرد دفاعی WT

در این حالت سیستم نه با فرصت و نه با قوت محیط داخلی مواجه می‌باشد، بلکه از بعد داخلی با ضعف و از نظر

خارجی با تهدیدهای متعددی مواجه می‌شود و بهترین استراتژی، استراتژی کاهش خواهد بود.

۴-۲-۴- راهبرد انطباقی (بازنگری) WO

راهبردهایی که تلاش دارند با کاستن از ضعف‌ها، حداکثر استفاده از فرصت‌ها را ببرند.

۴-۳-۴- راهبردهای اقتضایی (تنوع) ST

راهبردهای اقتضایی بر پایه‌ی بهره‌گرفتن از قوت‌های سیستم برای مقابله با تهدیدها تدوین می‌شوند و هدف آن به حداکثر رساندن نقاط قوت و به حداقل رساندن تهدیدها است.

۴-۴-۴- راهبرد تهاجمی-رقابتی SO

راهبردهایی که تمامی سیستم‌های مدیریتی خواهان وضعیتی هستند که قادر باشند هم‌زمان هم قوت‌ها و هم فرصت‌های خود را به حداکثر برسانند. برخلاف راهبردهای دفاعی که یک راه‌حل واکنشی است، راهبردهای تهاجمی یک راهبرد کنشگر است، در چنین وضعیتی با استفاده از نقاط قوت برای گسترش و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی برای ارتقای کمی و کیفی برنامه‌های فرهنگی و خدمات عمومی متمرکز و پایه‌گذاری مراجع تخصصی برای ساماندهی فعالیت‌های نیکوکارانه، داوطلبانه، مردم‌نهاد، خیریه، نوع‌دوستانه، بشردوستانه، انسان‌دوستانه و خودجوش گام اساسی و بنیادین برمی‌دارد. هریک از این راهبردها بر اساس ماتریس تجزیه و تحلیل عوامل استراتژیک تنظیم می‌گردند:

جدول ۶. ماتریس سوات

تحلیل SWOT		درونی	بیرونی
<p>۱- مبانی، اصول و معارف غنی اسلام ناب در خصوص همکاری و تعاون و نیکوکاری.</p> <p>۲- نیت راهبردی امامین انقلاب اسلامی در موضوع نیکوکاری و اقدامات خیرانه.</p> <p>۳- وجود گروه‌ها و تشکل‌های خودجوش مردمی در حوزه‌های اقدامات نیکوکارانه، جهادی و مردم‌پایه.</p> <p>۴- سابقه و پیشینه‌ی نهادها و سازمان‌های موفق انقلابی بر پایه‌ی ظرفیت‌های مردمی و داوطلبانه.</p> <p>۵- سابقه و پیشینه‌ی نهادها و سازمان‌های موفق انقلابی بر پایه‌ی ظرفیت‌های مردمی و داوطلبانه.</p> <p>۶- ذهنیت مطلوب و مثبت افکار عمومی جامعه نسبت به اقدامات نیکوکارانه و داوطلبانه.</p> <p>۷- عدم اتکای فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه و خیرانه به ساختار و سازمان‌های گسترده.</p> <p>۸- اتکای پایین اقدامات نیکوکارانه و داوطلبانه به منابع مالی و اعتباری گسترده.</p> <p>۹- استقبال دولت و نهادهای حاکمیتی از اقدامات نیکوکارانه و داوطلبانه‌ی مردمی و خودجوش.</p> <p>۱۰- وجود روحیه و انگیزه‌ی بالا مسئولیت اجتماعی، همدلی و خیرخواهی و نوع‌دوستی در جامعه‌ی دانشگاهی.</p> <p>۱۱- عدم محدودیت فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه به وجود قوانین و مقررات گسترده و مصوب.</p> <p>۱۲- اصول متعالی در موضوع مشارکت و تعاون در کارهای نیکوکارانه، خیریه و منفعت‌رسان عمومی.</p> <p>۱۳- تجارب موفق و پیامدهای مطلوب فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه در حوزه‌های اجتماعی.</p> <p>۱۴- انطباق و همسویی فعالیت‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه با مبانی ارزشی، آرمانی و اهداف والای نظام.</p> <p>۱۵- وجود اسناد بالادستی، قوانین مرجع و موضوعه در خصوص فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>۱۶- اقدامات مثبت و سازنده‌ی دستگاه‌های نهادی و مردمی (سپید، جهاد سازندگی و ...) در مدیریت بحران‌های کشور.</p>	<p>۱- عدم طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌های جامع اقدامات نیکوکارانه‌ی دانشگاهی منطبق بر قوانین و مقررات موجود.</p> <p>۲- فقدان رویه‌ها، سیستم‌ها و تشکیلات واحد و منسجم برای راهبری کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>۳- فقدان حاکمیت رویکرد رفتاری نسبت به کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>۴- عدم بهره‌گیری مطلوب از ظرفیت‌های دانشگاهی در راستای توسعه‌ی فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه.</p> <p>۵- نبود ساختار، سازمانی مناسب و عملیاتی در دانشگاه‌ها جهت بهره‌گیری از فعالیت‌های نیکوکارانه و جهادی.</p> <p>۶- هم‌سطح نبودن کنش‌های نیکوکارانه و اقدامات داوطلبانه‌ی دانشگاهی با اقدامات سایر گروه‌ها.</p> <p>۷- ضعف بودن نهادینه‌سازی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی در سطوح عموم جامعه.</p> <p>۸- عدم ساماندهی مطلوب کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه در راستای نیازهای حیاتی و اساسی کشور.</p> <p>۹- عدم هم‌راستاسازی فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه با اهداف و برنامه‌های توسعه‌ی پنج‌ساله کشور.</p> <p>۱۰- عدم حمایت و پشتیبانی (سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری و اطلاعات افزاری) از کنش‌های نیکوکارانه.</p> <p>۱۱- عدم مستندسازی و ثبت و ضبط تجارب و فعالیت‌های داوطلبانه و انتقال آن به نسل‌های جدید.</p> <p>۱۲- عدم طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌های جامع اقدامات نیکوکارانه‌ی دانشگاهی منطبق بر قوانین و مقررات موجود.</p> <p>۱۳- عدم تبدیل قابلیت‌های بالقوه‌ی تشکل‌های دانشجویی به فرصت‌های بالقوه در حوزه‌ی کنش‌های نیکوکارانه.</p>	<p>←</p>	<p>↓</p>

راهبردهای بازنگری (WO)	راهبردهای تهاجمی-رقابتی (SO)	فرصت‌ها
<p>1WO- هم‌راستاسازی اهداف و چشم‌انداز، برنامه‌ها و فعالیت‌ها و کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه متناسب با اهداف برنامه‌های توسعه‌ی پنج‌ساله کشور.</p> <p>2WO- طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌ی جامع اطلاعاتی از کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی و گروه‌های مردم‌پایه‌ی جهادی و خودجوش در راستای ساماندهی نظام‌مند و سیستمی به فعالیت‌های آنان.</p> <p>3WO- حمایت و پشتیبانی، سخت‌افزاری، نرم‌افزاری، مغزافزاری و اطلاعات‌افزاری متناسب با جغرافیا و آمایش سرزمینی با رویکرد تقویت و توسعه‌ی برنامه‌های فرهنگی و خدمات عمومی.</p> <p>4WO- تقویت و تعمیق ارتباط و تعامل کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی با فعالیت‌ها و اقدامات سازمان‌های خدماتی و امدادی و گروه‌های مردمی خودجوش.</p> <p>5WO- پیاده‌سازی نظام تجربه‌نگاری و دانش ضمنی برای ثبت تجارب و تبدیل آن به دانش صریح جهت جلوگیری از موزای کاری، دوباره‌کاری و چندباره‌کاری گروه‌های مختلف جهادی.</p> <p>6WO- تولید محصولات رسانه‌ای در جهت ارتقای سطح افکار و باورهای عمومی جامعه به کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>7WO- پیاده‌سازی نگاهت نهادی، تعیین نقش‌ها و تفکیک و تقسیم وظایف متناسب با مسئولیت اصلی، همکار، کمکی و معین دستگاه‌های مرتبط با کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p>	<p>1SO- تدوین سند جامع راهبردی در برگرفته‌ی چشم‌انداز کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی متناسب با اولویت‌های راهبردی و مورد نیاز کشور.</p> <p>2SO- بهره‌گیری از ظرفیت‌های دانشگاهی و حوزوی در جهت گفتمان‌سازی، نهادینه‌سازی، فرهنگ‌سازی، جریان‌سازی مبنای فرهنگی، معرفی و ارزشی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در جامعه.</p> <p>3SO- سازماندهی نهادی فعالیت‌ها داوطلبانه و خودجوش مردمی در موضوعات فرهنگی، خدماتی، آموزشی، امدادی، عام‌المنفعه، جهادی و محرومیت‌زدایی.</p> <p>4SO- تدوین قوانین و مقررات پایین‌دستی به‌روز، پویا و منعطف برای نظام‌مند نمودن کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در جهت هدفمند نمودن آنان در راستای اولویت‌های راهبردی کشور.</p> <p>5SO- بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمان‌های نهادی و انقلابی در راستای بالقوه‌سازی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>6SO- بسیج منابع و بهره‌گیری از ظرفیت‌های سایر نهادهای مرتبط با امور فعالیت‌های داوطلبانه از طریق برقراری تعامل و تبادل تجارب.</p> <p>7SO- طراحی و تدوین الگوی مطلوب حکمرانی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های دانشجویی و متناسب با چشم‌انداز کلان فرهنگی کشور.</p> <p>8SO- طراحی و تدوین نظام جامع آموزش متناسب با کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی برای ارتقای کمی و کیفی سطوح اقدامات تشکیل‌های دانشجویی.</p>	<p>1- برخورداری از پیشینه، سابقه و تجارب گران‌سنگ در حوزه‌ی فعالیت‌های نیکوکارانه، جهادی و داوطلبانه.</p> <p>2- بنیان‌های اعتقادی و معنوی قوی معارف اسلام ناب به موضوعات نیکوکارانه، داوطلبانه و جهادی.</p> <p>3- وجود سازمان‌های متعدد مردم‌نهاد فعال در موضوعات نیکوکارانه، عام‌المنفعه و خیریه‌ای در کشور.</p> <p>4- ظرفیت‌های بالقوه‌ی مردمی و غیردولتی تشکیل‌های دانشجویی در حوزه‌ی فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>5- کارکردهای آگاهانه جامعه‌ی دانشگاهی به کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>6- باور و اعتقاد قوی جامعه‌ی دانشگاهی به نقش‌های مؤثر خود در کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه.</p> <p>7- تخصص و تحصیلات متنوع و مکتب‌گرای جامعه‌ی دانشگاهی در کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه.</p> <p>8- قابلیت چندبعدی و چندمرجمی تشکیل‌های دانشجویی در تعاملات، مناسبات و ارتباطات با سایر طبقات اجتماعی.</p> <p>9- قابلیت بالقوه برای تهیه و تدوین چشم‌انداز و طرح‌های راهبردی در حوزه‌ی کنش‌های نیکوکارانه.</p> <p>10- برخورداری از الگوی موفق و کارآمد بسیج مردمی برای سایر کشورها و جوامع.</p> <p>11- وجود گروه‌های جهادی و خودجوش دانشجویی و مردمی در حوزه‌های سازندگی، درمانی و محرومیت‌زدایی.</p> <p>12- مردم‌پایگی و اتصال فعالیت‌های نیکوکارانه و داوطلبانه به عمق عقبه راهبردی مردمی.</p> <p>13- وجود ساختارهای نهادی، منعطف و پویا در مقابل ساختارهای وظیفه‌ای، خشک و شکننده.</p> <p>14- وجود جامعه‌ی دانشجویی مؤمن، متعهد و خودجوش در موضوعات مردم‌یاری، همیاری، نوع‌دوستی، احسان و امداد.</p> <p>15- پیشینه و سابقه‌ی طولانی دانشگاه‌ها و تشکیل‌های دانشجویی در حوزه‌ی فعالیت‌های نیکوکارانه، جهادی و داوطلبانه.</p> <p>16- آمیختگی بنیان‌های اعتقادی و معنوی با باورهای تشکیل‌های دانشجویی در کنش‌های نیکوکارانه.</p>
<p>راهبردهای تدافعی (WT)</p> <p>1WT- ارتقای سطح سازمانی و مدیریتی تشکیل‌های دانشجویی در ساختار دانشگاهی کشور و ترسیم مأموریت‌های آنان برای جلوگیری از موزای کاری و اقدامات مشابه سازمان‌های متولی و رقیب با کنش‌های نیکوکارانه.</p> <p>2WT- برنامه‌ریزی راهبردی در سطوح بلند، میان و کوتاه‌مدت و انجام ارزیابی‌های مستمر جهت سنجش میزان اثربخشی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در راستای توسعه‌ی برنامه‌های فرهنگی و خدمات عمومی.</p> <p>3WT- گسترش ارتباطات با مراکز دانشگاهی، حوزوی و پژوهشکده‌ها و اندیشکده‌های فرهنگی و اجتماعی در جهت تقویت ابعاد نرم‌افزاری، سخت‌افزاری، مغزافزاری و اطلاعات‌افزاری کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>4WT- بهره‌گیری از نیروی انسانی مجرب و خبره‌ی دانشگاهی و دانشجویی در کنش‌های نیکوکارانه برای پاسخگویی به نیازها و مطالبات فرهنگی و اعتقادی مخاطبین.</p> <p>5WT- پیاده‌سازی نظام ارزشیابی و رتبه‌بندی عملکرد اقدامات تشکیل‌های دانشجویی در کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>6WT- دریافت و بهره‌گیری تجارب سایر کشورهای موفق در حوزه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه با تأکید بر بخش‌نخبگانی و دانشگاهی و بومی‌سازی آن منطبق با نیازهای کشور.</p>	<p>راهبردهای تنوع (ST)</p> <p>1ST- ایجاد و گسترش سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی جامع برای یکپارچه‌ریزی اطلاعات آماری و داده‌های تحلیلی برای طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی راهبردی برای کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>2ST- بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های بخش خصوصی و مردم‌نهاد در راستای حمایت و پشتیبانی از کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در امور فرهنگی و عمومی جامعه.</p> <p>3ST- توسعه‌ی زیرساخت‌های ارتباطی، فناوری ارتباطات، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای شبکه‌سازی و جریان‌سازی.</p> <p>4ST- طراحی نظام جامع اطلاع‌رسانی در راستای اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی، گفتمان‌سازی و شبکه‌سازی بین کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی تشکیل‌های دانشجویی کشور.</p> <p>5ST- احصا و استخراج نظام مسائل مشکلات فرهنگی، اجتماعی و عمومی نقاط محروم کشور در راستای نقش‌آفرینی تشکیل‌های دانشجویی برای انجام کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>6ST- تهیه و تولید محصولات چندرسانه‌ای دیداری، شنیداری، پنداری و گفتاری در راستای به تصویر کشیدن کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p>	<p>تهدیدها</p> <p>1- عدم بهره‌گیری مطلوب از فناوری و ابزارهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی در کنش‌های نیکوکارانه.</p> <p>2- القابات و شبهات دشمنان در کم‌رنگ نمودن کارکردها و تأثیرات کنش‌های نیکوکارانه در جامعه.</p> <p>3- عدم هم‌سویی قوانین و مقررات سطوح ملی با سطوح منطقه‌ای و بین‌المللی.</p> <p>4- عدم تدوین قوانین و مقررات پایین‌دستی اسناد بالادستی و تعیین وظایف دستگاه‌های حاکمیتی.</p> <p>5- فقدان هم‌سویی دستگاه‌های دولتی و موازی در پشتیبانی از فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>6- نبود نرم‌افزارها، سامانه‌ها و بانک اطلاعاتی مرجع در راستای یکپارچه‌سازی اطلاعات و داده‌ها.</p> <p>7- موزای کاری، دوباره‌کاری و چندباره کاری گروه‌های مختلف جهادی و داوطلبانه‌ی دانشجویی.</p> <p>8- فقدان مرجع سیاست‌گذاری، راهبری، مدیریت و هماهنگی کنش‌های نیکوکارانه و جهادی دانشجویی.</p> <p>9- عدم تدوین نظام جامع اطلاع‌رسانی برای گفتمان‌سازی، فرهنگ‌سازی کنش‌های نیکوکارانه در جامعه.</p> <p>10- مصادری پیامدها و نتایج فعالیت‌های داوطلبانه در راستای مقاصد و اهداف راهبردی سلطه‌جویانه.</p> <p>11- وجود پادمان‌ها، معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی در راستای حمایت از کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه.</p> <p>12- عدم بهره‌گیری مطلوب از فناوری و ابزارهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی.</p> <p>13- عدم بهره‌گیری از تجارب سایر کشورها در حوزه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و داوطلبانه.</p>

۴-۵- استخراج راهبردهای ممکن

مطلوب‌ترین وضعیت و موقعیت برای ترویج و توسعه کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه برای توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی حالتی است که از تمامی نقاط مثبت و مزیت‌ها برای به حداکثر رساندن موقعیت‌ها، تقاضا، فرصت‌ها استفاده کنند تا بتوانند وضعیت موجود را به وضعیت مطلوب تبدیل کنند؛ یعنی، در راهبرد SO بایستی ضمن شناسایی ضعف‌های محیطی و رویکردی حاکم بر کنش‌های نیکوکارانه را رفع و حتی تبدیل به قوت کرد و در راهبردهای ST، حداکثر بهره‌برداری از نقاط قوت حاکم بر محیط پیرامونی و رویکرد حاکم بر کنش‌های نیکوکارانه برای رویارویی با تهدیدها، تنگناها و موارد آسیب‌زنده‌ی محیطی و به حداقل رساندن آن‌ها است. بدین منظور برای توسعه‌ی فعالیت‌های نیکوکارانه بایستی از زمینه‌ها و عوامل پیشبرنده در حوزه‌های زیرساختی، سیاست‌گذاری، خط‌مشی‌گذاری، قانون‌گذاری، طرح‌ریزی، راهبری، مدیریتی، رویکردی، رفتاری، فناوری و مالی و ... استفاده بهینه نمود و با تهدیدها و تنگنایی که از ناحیه‌ی محیط و رقبا متوجه می‌گردد، استفاده و موانع و گلوگاه‌ها را برطرف نمود.

بهره‌گیری از شیوه‌های قانونی، استفاده از حوزه‌های تصمیم‌سازی و تصمیم‌گیری، سیاست‌گذاری، خط‌مشی‌گذاری، مرتفع نمودن موانع و گلوگاه‌های پیش‌روی ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در جهت ایجاد بسترهای زیرساختی، رونمایی، قانونی و سرمایه‌گذاری، ارتقا و توانمندسازی، ساماندهی، سازماندهی نظام‌مند و سیستمی از راهبردهای این قسمت محسوب می‌گردند.

راهبردهای WO، کاستن و به حداقل رساندن نقاط ضعف و جذبه‌های آسیب‌پذیر به توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و به حداکثر رساندن فرصت‌ها به موقعیت‌ها و تقاضاها است. بنابراین، برای ایجاد بسترهای توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه باید نقاط ضعف و آسیب‌پذیر را دفع و با بهره‌گیری از موقعیت‌های رقابتی و پیش‌برنده‌ی محیط بیرونی پیرامون، از قبیل فناوری‌های جدید، امکانات و منابع انسانی متخصص و متعهد و برخوردار از مهارت‌های بالا را برای حل موانع و مشکلات خود به فرصت بگیرند.

هدف از راهبردهای WT، کاستن و به حداقل رساندن جذبه‌های آسیب‌پذیر و نقاط ضعف کنش‌های نیکوکارانه و تهدیدها و تنگناهای بیرونی است. در بدترین حالت با تجدید در رویکردها، شیوه‌ها، ساختارها، روش‌ها و رفتارها را تقویت نمود و با ایجاد رویکرد پیش‌برنده و فعال بسترهای ارتباطات و فعالیت‌های فرهنگی از طریق کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و مردم‌نهاد و استفاده‌ی حداکثری از ظرفیت‌های NGOها گسترش یابد و زمینه‌ی توسعه و تعمیق بنیان‌های فرهنگی و بسترهای نفوذ و پیش‌برندگی آن برای تأثیرگذاری بر محیط، اجتماع و جامعه فراهم نمود. با توجه به ماتریس داخلی و خارجی، کنش‌های نیکوکارانه از لحاظ موقعیت راهبردی در منطقه‌ی حوزه SO قرار دارد. از این جهت کنش‌های نیکوکارانه از لحاظ عوامل درونی دارای قوت و از لحاظ عوامل بیرونی دارای فرصت هستند. تحقق راهبردهای ممکن بر اساس موقعیت در چهار دسته ذیل استخراج گردید.

جدول ۷. راهبردهای ممکن

راهبردهای ST	راهبردهای SO
<p>IST - ایجاد و گسترش سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی جامع برای یکپارچه‌ریزی اطلاعات آماری و داده‌های تحلیلی برای طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی راهبردی برای کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p> <p>2ST - بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های بخش خصوصی و مردم‌نهاد در راستای حمایت و پشتیبانی از کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی در امور فرهنگی و عمومی جامعه.</p> <p>3ST - توسعه زیرساخت‌های ارتباطی، فناوری ارتباطات، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای شبکه‌سازی و جریان‌سازی.</p> <p>4ST - طراحی نظام جامع اطلاع‌رسانی در راستای اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی، گفت‌وگو سازی و شبکه‌سازی بین کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه تشکلهای دانشجویی کشور.</p> <p>5ST - احصاء و استخراج نظام مسائل مشکلات فرهنگی، اجتماعی و عمومی نقاط محروم کشور در راستای نقش آفرینی تشکلهای دانشجویی برای انجام کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه.</p> <p>6ST - تهیه و تولید محصولات چندرسانه‌ای بیداری، شنیداری، بصری و گفتاری در راستای به تصویر کشیدن کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p>	<p>ISO - تدوین سند جامع راهبردی در برگیرنده چشم‌انداز کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی متناسب با اولویت‌های راهبردی و مورد نیاز کشور.</p> <p>2SO - بهره‌گیری از ظرفیت‌های دانشگاهی و حوزوی در جهت گفت‌وگو سازی، نهادینه‌سازی، فرهنگ‌سازی، جریان‌سازی، مسانگی فرهنگی، معرفی و ارزشی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی در جامعه.</p> <p>3SO - سازماندهی نهادی فعالیت‌ها داوطلبانه و خودجوش مردمی در موضوعات فرهنگی، خدماتی، آموزشی، امدادی، عام‌المنفعه، جهادی و محرومیت‌زدایی.</p> <p>4SO - تدوین قوانین و مقررات پایین‌دستی به روز، بویا و منعطف برای نظام‌مند نمودن کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی در جهت هدفمند نمودن آنان در راستای اولویت‌های راهبردی کشور.</p> <p>5SO - بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمان‌های نهادی و انقلابی در راستای بالقوه‌سازی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p> <p>6SO - بسیج منابع و بهره‌گیری از ظرفیت‌های سایر نهادهای مرتبط با امور فعالیت‌های داوطلبانه از طریق برقراری تعامل و تبادل تجارب.</p> <p>7SO - طراحی و تدوین الگوی مطلوب حکمرانی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های دانشجویی و متناسب با چشم‌انداز کلان فرهنگی کشور.</p> <p>8SO - طراحی و تدوین نظام جامع آموزش متناسب با کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی برای ارتقاء کمی و کیفی سطوح اقدامات تشکلهای دانشجویی.</p>
راهبردهای WT	راهبردهای WO
<p>1WT - ارتقاء سطوح سازمانی و مدیریتی تشکلهای دانشجویی در ساختار دانشگاهی کشور و ترسیم ماموریت‌های آنان برای جلوگیری از موازی کاری و اقدامات مشابه سازمان‌های منوطی و رقیب با کنش‌های نیکوکارانه.</p> <p>2WT - برنامه‌ریزی راهبردی در سطوح بلند، میان و کوتاهمدت و انجام ارزیابی‌های مستمر جهت سنجش میزان اثربخشی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی در راستای توسعه برنامه‌های فرهنگی و خدمات عمومی.</p> <p>3WT - گسترش ارتباطات با مراکز دانشگاهی، حوزوی و پژوهشکده‌ها و اندیشکده‌های فرهنگی و اجتماعی در جهت تقویت ابعاد نرم‌افزاری، سخت‌افزاری، مفروضی و اطلاع‌افزایی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p> <p>4WT - بهره‌گیری از نیروی انسانی مجرب و خیره دانشگاهی و دانشجویی در کنش‌های نیکوکارانه برای پاسخگویی به نیازها و مطالبات فرهنگی و اعتقادی مخاطبین.</p> <p>5WT - پیاده‌سازی نظام ارزشیابی و رتبه‌بندی عملکرد اقدامات تشکلهای دانشجویی در کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p> <p>6WT - دریافت و بهره‌گیری تجارب سایر کشورهای موفق در حوزه کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه با ناکید بر بخش نخبگانی و دانشگاهی و بومی‌سازی آن منطبق با نیازهای کشور.</p>	<p>1WO - هم‌راستاسازی اهداف و چشم‌انداز، برنامه‌ها و فعالیت‌ها و کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه متناسب با اهداف برنامه‌های توسعه پنج‌ساله کشور.</p> <p>2WO - طراحی و پیاده‌سازی سامانه جامع اطلاعاتی از کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی و گروه‌های مردم‌یاب‌جهادی و خودجوش در راستای ساماندهی نظام‌مند و سیستمی به فعالیت‌های آنان.</p> <p>3WO - حمایت و پشتیبانی، سخت‌افزاری، نرم‌افزاری، مفروضی و اطلاع‌افزایی متناسب با جغرافیا و آسایش سرزمینی با رویکرد تقویت و توسعه برنامه‌های فرهنگی و خدمات عمومی.</p> <p>4WO - تقویت و تعمیق ارتباط و تعامل کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی با اقدامات سازمان‌های خدماتی و امدادی و گروه‌های مردمی خودجوش.</p> <p>5WO - پیاده‌سازی نظام تجربه‌نگاری و دانش‌ضمنی برای ثبت تجارب و تبدیل آن به دانش صریح جهت جلوگیری از موازی‌کاری، دوباره‌کاری و چندباره‌کاری گروه‌های مختلف جهادی.</p> <p>6WO - تولید محصولات رسانه‌ای در جهت ارتقاء سطح افکار و باورهای عمومی جامعه به کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p> <p>7WO - پیاده‌سازی نگاشت نهادی، تعیین نقش‌ها و تفکیک و تقسیم وظایف متناسب با مسئولیت اصلی، همکار، کمکی و معین دستگاه‌های مرتبط با کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی.</p>

۴-۶- ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی (QSPM)

ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی (QSPM)، یکی از فنون و ابزارهای مهم در ارزیابی گزینه‌های راهبردی و مشخص کردن جذابیت نسبی راهبردها است که در مرحله‌ی تصمیم‌گیری از آن استفاده می‌شود. این ماتریس مشخص می‌کند که کدام یک از گزینه‌های راهبردی انتخاب شده مناسب‌تر است. در واقع، QSPM راهبردها را بعد از بررسی عوامل ماتریس SWOT اولویت‌بندی می‌کند و تصمیم‌گیران را مجبور می‌کند تا به وزن عوامل SWOT با دقت هرچه تمام‌تر بیندیشند و موقعیت را به صورت دقیق‌تر و عمیق‌تر از آنچه SWOT به تنهایی انجام می‌دهد، تجزیه و تحلیل کنند تا ضعف‌های مربوط به SWOT دفع شوند. در نتیجه، از QSPM برای مقایسه و اولویت‌بندی عوامل کلیدی داخلی و خارجی استفاده می‌شود که احتمال انحراف، نادیده گرفته شدن و یا وزن‌دهی نامناسب عوامل را کاهش می‌دهد.

در حالت کلی جمع امتیازهای هر راهبرد، نشانگر راهبرد برتر است. در این ماتریس، با توجه به تعداد عوامل نقاط قوت و فرصت و تعداد عوامل ضعف و تهدید، راهبردهای دارای اولویت به شرح ذیل می‌باشند:

جدول ۸. راهبردهای اولویت‌دار

اولویت سوم	اولویت دوم	اولویت اول	نوع راهبرد
SO6	SO8, SO7	SO5, SO4, SO3, SO2, SO1	SO
ST6	ST3	ST5, ST4, ST2, ST1	ST
WO6, WO1	WO4, WO3	WO7, WO5, WO2	WO
WT3	WT1, WT5	WT2, WT4, WT6	WT

برای کاهش میزان انحراف راهبردهای شناسایی شده، ماتریس QSPM برای هر راهبرد تشکیل و در جدول جداگانه‌ای گزارش شده است.

۴-۶-۱- ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی راهبردهای SO

ماتریس برنامه‌ریزی کمی راهبرد SO نشان می‌دهد که نمره پنج راهبرد SO1، SO2، SO3، SO4 و SO5 بیشترین امتیاز را دارند. بر این اساس، برای توسعه کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی با بهره‌گیری از مبانی فکری، معرفتی و ارزشی و نیات راهبردی امامین انقلاب اسلامی و اسناد بالادستی نسبت به تهیه سند جامع و راهبردی و الگوی مطلوب حکمرانی که در برگرفته‌ی چشم‌انداز کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی متناسب با نیازهای اولویت‌دار کشور است، اقدام می‌گردد و با تدوین اسناد پایین‌دستی ضمن گفت‌وگو، نهادینه‌سازی و فرهنگ‌سازی این مهم نسبت به ساماندهی و نظام‌مند نمودن فعالیت‌ها برای توسعه‌ی هسته‌های فرهنگی، علمی، اجتماعی، معرفتی و جهادی از ظرفیت‌های مردم‌پایگی و تعمیق و ارتقای سطح بنیان‌های فرهنگی و خدمات عمومی اقدام می‌گردد.

همچنین، بهره‌گیری از ظرفیت سازمان‌های با رویکرد نهادی، انقلابی و جهادی در راستای بالقوه‌سازی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و بسیج منابع آنان در فعالیت‌های داوطلبانه از طریق برقراری تعامل، ارتباط و تبادل تجارب، نقش به‌سزایی در برداشتن گام‌های اساسی فرهنگی، خدماتی، آموزشی، امدادی، عام‌المنفعه، جهادی و محرومیت‌زدایی و خودجوش مردمی خواهد داشت.

جدول ۹. ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی راهبردهای SO

SO۸		SO۷		SO۶		SO۵		SO۴		SO۳		SO۲		SO۱		راهبرد	
جمع	نمره	ضریب	عوامل														
امتیازها	جذابیت																
۰.۴۸۴	۵	۰.۴۹۶	۱	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۶	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۵	۰.۴۹۶	۱	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹	S۱
۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۳	۰.۵۱۹	۲	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۸۶	۴	۰.۰۸۹	S۲
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۵	S۳
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹۶	S۴
۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۰۹	S۵
۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۴	۲	۰.۲۹۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۲	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۲	S۶
۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۴۸۴	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۰۸۹	S۷
۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۳۸۴	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۸۴	۲	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۰۸۲	S۸
۰.۴۸۴	۵	۰.۴۹۶	۱	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۶	۰.۴۹۶	۳	۰.۴۸۴	۵	۰.۴۹۶	۱	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹	S۹
۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۳	۰.۵۱۹	۲	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۸۶	۴	۰.۰۸۹	S۱۰
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۵	S۱۱
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۸۵	S۱۲
۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۰۹	S۱۳
۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۴	۲	۰.۲۹۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۲	S۱۴
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۵	S۱۵
۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۴	۲	۰.۲۹۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۲	S۱۶
۰.۴۷۷	۳	۰.۲۴۳	۱	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۷۷	۳	۰.۲۴۳	۱	۰.۴۸۴	۲	۰.۰۸۹	O۱
۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۴	۱	۰.۵۱	۴	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۰۸۲	O۲
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۹۶	O۳
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۸۷	۳	۰.۴۲۷	۴۲	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۸۲	O۴
۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۲۱۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۷۷	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۰	۰.۰۷۹	O۵
۰.۴۲۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۴۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۵	O۶
۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۴۹۶	۴	۰.۴۸۴	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۰۸	O۷
۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۹۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۰۹	O۸
۰.۴۷۷	۳	۰.۲۴۳	۱	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۷۷	۳	۰.۲۴۳	۱	۰.۴۸۴	۲	۰.۰۸۹	O۹
۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۴	۱	۰.۵۱	۴	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۰۸۲	O۱۰
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۹۶	O۱۱
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۸۷	۳	۰.۴۲۷	۴۲	۰.۴۲۷	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۸۲	O۱۲
۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۲۱۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۷۷	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۰	۰.۰۷۹	O۱۳
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۹۶	O۱۴
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۸۷	۳	۰.۴۲۷	۴۲	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۸۲	O۱۵
۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۲۱۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۷۷	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۰	۰.۰۷۹	O۱۶
۳.۵۴	*	۳.۸۸	*	۲.۸۷	*	۴.۲۵	*	۴.۰۳	*	۴.۳۷	*	۳.۹۱	*	۴.۶۱	*		جمع

۴-۶-۲- ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی؛ راهبردهای ST

ماتریس برنامه‌ریزی کمی راهبرد ST نشان می‌دهد که نمره چهار راهبرد ST1، ST2، ST4 و ST5 به ترتیب بیشترین امتیاز را دارند. بر این اساس، برای توسعه کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی می‌بایست با ایجاد و گسترش سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی جامع و یکپارچه‌ریزی اطلاعات آماری و داده‌های تحلیلی برای طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی راهبردی و بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های بخش خصوصی و مردم‌نهاد در راستای حمایت و پشتیبانی از فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی در امور فرهنگی و عمومی جامعه استفاده نمود. با استفاده از ظرفیت‌های بالقوه‌ی بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد و بسیج قابلیت‌ها از طریق توسعه و بهره‌گیری از زیرساخت‌های ارتباطی، فناوری اطلاعات، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای ایجاد و برقراری پیوندهای راهبردی و تعمیم ابتکارات، خلاقیت‌ها، نوآوری‌ها، قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها به یکدیگر اقدام و ضمن انتقال و انتشار اقدامات جهادی و برجسته با اطلاع‌رسانی، شبکه‌سازی، گفتمان‌سازی و جریان‌سازی به اشتراک‌سازی و تعمیم‌سازی آن اقدام و ضمن بهره‌گیری از تجارب و دستاوردهای یکدیگر، نسبت به ایجاد ظرفیت‌های بزرگ‌تر و توانمندتر در سطوح گسترده‌تر اقدام نمود.

طراحی نظام جامع اطلاع‌رسانی در راستای اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی، گفتمان‌سازی و شبکه‌سازی بین تشکل‌های دانشجویی کشور و توسعه‌ی زیرساخت‌های ارتباطی، فناوری ارتباطات، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای جریان‌سازی و استخراج نظام مسائل مشکلات فرهنگی، اجتماعی و عمومی نقاط محروم کشور در نقش‌آفرینی تشکل‌های دانشجویی برای انجام کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه بسیار حائز اهمیت است.

جدول ۱۰. ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی راهبردهای ST

ST۶		ST۵		ST۴		ST۳		ST۲		ST۱		راهبرد	
جمع امتیازها	نمره جاذبیت	ضریب	عوامل										
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۶	۰.۴۹۶	۳	۰.۴۸۴	۵	۰.۴۹۶	۱	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹	S۱
۰.۳۷۶	۳	۰.۵۱۹	۲	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۸۶	۴	۰.۰۸۹	S۲
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۵	S۳
۰.۴۸۴	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹۶	S۴
۰.۴۹۶	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۰۹	S۵
۰.۴۲۴	۲	۰.۲۹۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۲	S۶
۰.۲۲۱	۳	۰.۴۸۴	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۰۸۹	S۷
۰.۳۸۴	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۰۸۳	S۸
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۶	۰.۴۹۶	۳	۰.۴۸۴	۵	۰.۴۹۶	۱	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹	S۹
۰.۳۷۶	۳	۰.۵۱۹	۲	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۸۶	۴	۰.۰۸۹	S۱۰
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۵	S۱۱
۰.۴۸۴	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۹۶	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹۶	S۱۲
۰.۴۹۶	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۰۹	S۱۳
۰.۴۲۴	۲	۰.۲۹۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۲	S۱۴
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۵۷	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۵	S۱۵
۰.۴۲۴	۲	۰.۲۹۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۸۲	S۱۶
۰.۳۷۶	۲	۰.۲۰۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۲۰۱	۲	۰.۴۱۷	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۰۹۲	T۱
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۴۵۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۸۶	T۲
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۹۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۳	T۳
۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۰۸۹	T۴
۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۰۹۶	T۵
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۵۷	T۶
۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۸۴	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۶	T۷
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۴۵۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۸۶	T۸
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۹۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۳	T۹
۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۰۸۹	T۱۰
۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۰۹۶	T۱۱
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۵۷	T۱۲
۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۸۴	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۶	T۱۳
۳.۴۷	*	۴.۶۱	*	۴.۴۳	*	۳.۵۹	*	۴.۵۸	*	۴.۲۶	*		جمع

۴-۶-۳- ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی؛ راهبردهای WO

ماتریس برنامه‌ریزی کمی راهبرد WO نشان می‌دهد که نمره‌ی سه راهبرد WO2، WO5 و WO7 به ترتیب بیشترین امتیاز را دارند. بر این اساس، برای توسعه‌ی فعالیت‌های داوطلبانه، می‌بایست ضمن تحقق چرخه‌ی نظرسنجی، نیازسنجی، توان‌سنجی، امکان‌سنجی و منابع‌سنجی و مشارکت خودجوش تشکل‌های دانشجویی و بهره‌گیری از فعالیت‌های داوطلبانه‌ی آنان برای پیشبرد امور خدماتی و فرهنگی بهره‌جست و با توسعه‌ی زیرساخت‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری نقش‌آفرینان (علمی، مهارتی و رفتاری) و تعیین استانداردها و شاخص‌ها متناسب با نوع فعالیت‌ها اقدام نمود.

همچنین، هم‌راستاسازی اهداف و چشم‌انداز، برنامه‌ها و فعالیت‌ها و کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه متناسب با اهداف برنامه‌های توسعه‌ی پنج‌ساله کشور و طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌ی جامع اطلاعاتی از کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و گروه‌های مردم‌پایه جهادی و خودجوش در راستای ساماندهی نظام‌مند و سیستمی به فعالیت‌های آنان از دیگر راهبردهای تحقق مطلوب و شایسته‌ی ترویج این موقعیت است.

پیاده‌سازی نظام تجربه‌نگاری و دانش ضمنی برای ثبت تجارب و تبدیل آن به دانش صریح جهت جلوگیری از موازی‌کاری، دوباره‌کاری و چندباره‌کاری دستگاه‌ها و گروه‌های مختلف جهادی و نگاشت نهادی، تعیین نقش‌ها و تفکیک و تقسیم وظایف متناسب با مسئولیت اصلی، همکار، کمکی و معین از راهبردهای این موقعیت است.

جدول ۱۱. ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی راهبردهای WO

WO۷		WO۶		WO۵		WO۴		WO۳		WO۲		WO۱		راهبرد	
جمع	نمره	ضریب	عوامل												
امتیازها	جذابیت														
۰.۷۵۳	۲	۰.۴۸۴	۵	۰.۳۵۴	۵	۰.۷۵۳	۲	۰.۴۸۴	۵	۰.۳۵۴	۵	۰.۴۸۴	۴	۰.۹۷	W۱
۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۸۶	۴	۰.۷۶	W۲
۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۸۹	W۳
۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۸۵	W۴
۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۷۶	W۵
۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۹۶	W۶
۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۸۲	W۷
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۸۹	W۸
۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۸۵	W۹
۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۷۶	W۱۰
۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۹۶	W۱۱
۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۸۲	W۱۲
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۸۹	W۱۳
۰.۳۷۶	۲	۰.۴۷۷	۳	۰.۲۴۳	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۷۷	۳	۰.۲۴۳	۱	۰.۴۸۴	۲	۰.۸۲	O۱
۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۸۶	O۲
۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۸۹	O۳
۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۸۹	O۴
۰.۴۷۷	۳	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۷۷	۳	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۰	۰.۹۵	O۵
۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۸۸	O۶
۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۸	O۷
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۹	O۸
۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۸۹	O۹
۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۸۹	O۱۰
۰.۴۷۷	۳	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۷۷	۳	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۰	۰.۹۵	O۱۱
۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۸۸	O۱۲
۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۲۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۸	O۱۳
۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۹۶	O۱۴
۰.۴۹۶	۲	۰.۳۸۷	۳	۰.۴۲۷	۴۲	۰.۴۹۶	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۸۲	O۱۵
۰.۴۲۷	۴	۰.۲۱۴	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۷۷	۳	۰.۴۲۴	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۰	۰.۷۹	O۱۶
۴.۴۴۵	*	۴.۲۰۶	*	۴.۴۷۲	*	۴.۲۵۱	*	۳.۱۶۲	*	۴.۴۳۲	*	۳.۳۶۴	*		جمع

۴-۶-۴- ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی؛ راهبردهای WT

ماتریس برنامه‌ریزی کمی راهبرد WT نشان می‌دهد که نمره‌ی دو راهبرد WT2 و WT4 به ترتیب بیشترین امتیاز را دارند. بر این اساس، برای توسعه‌ی فعالیت‌های داوطلبانه، برنامه‌ریزی راهبردی در سطوح بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت و انجام ارزیابی‌های مستمر جهت سنجش میزان اثربخشی سازمان‌های مردم‌نهاد و NGOها در اجرای برنامه‌های فرهنگی و گسترش ارتباطات همه‌جانبه در سطوح مختلف با مراکز دانشگاهی و حوزوی در جهت تقویت

ابعاد نرم‌افزاری و مغزافزاری و تولید محتواهای کاربردی و روزآمد و بهره‌گیری از نیروی انسانی مجرب و خیره به‌عنوان بُعد مغزافزاری برای پاسخگویی به نیازها و مطالبات فرهنگی و اعتقادی مخاطبین است. گسترش ارتباطات با مراکز دانشگاهی، حوزوی، پژوهشکده‌ها و اندیشکده‌های فرهنگی و اجتماعی در جهت تقویت ابعاد نرم‌افزاری، سخت‌افزاری، مغزافزاری و اطلاعات‌افزاری کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و بهره‌گیری از نیروی انسانی مجرب و خیره دانشگاهی و دانشجویی برای پاسخگویی به نیازها و مطالبات فرهنگی و اعتقادی مخاطبین در ارتقای کمی و کیفی خدمات فرهنگی مؤثر است. پیاده‌سازی نظام ارزشیابی و رتبه‌بندی عملکرد تشکل‌های دانشجویی در انجام کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی و دریافت و بهره‌گیری از تجارب سایر کشورهای موفق در حوزه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه با تأکید بر بخش نخبگانی و دانشگاهی و بومی‌سازی آن منطبق با نیازهای کشور در ایجاد فضای رقابتی سازنده و حرکت از وضع موجود به مطلوب راهگشا است.

جدول ۱۲. ماتریس برنامه‌ریزی راهبردی کمی راهبردهای WT

WT۶		WT۵		WT۴		WT۳		WT۲		WT۱		راهبرد	
جمع	نمره	ضریب	عوامل										
امتیازها	جذابیت												
۰.۴۸۴	۵	۰.۳۵۴	۵	۰.۷۵۳	۲	۰.۴۸۴	۵	۰.۳۵۴	۵	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۹۷	W۱
۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۸۶	۴	۰.۰۷۶	W۲
۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۲	۰.۰۸۹	W۳
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۸۵	W۴
۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۰۷۶	W۵
۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۹۶	W۶
۰.۳۷۶	۴	۰.۳۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۰۸۲	W۷
۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۰۸۹	W۸
۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۶۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۸۴	۴	۰.۰۸۵	W۹
۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۴۲۷	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۰۷۶	W۱۰
۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۴۲۷	۳	۰.۳۷۶	۴	۰.۴۲۷	۲	۰.۰۹۶	W۱۱
۰.۳۷۶	۴	۰.۳۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۳۷۶	۴	۰.۳۲۱	۳	۰.۳۷۶	۱	۰.۰۸۲	W۱۲
۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۳	۰.۰۸۹	W۱۳
۰.۳۷۶	۲	۰.۲۰۱	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۲۰۱	۲	۰.۴۱۷	۴	۰.۳۷۶	۲	۰.۰۹۲	T۱
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۴۵۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۸۶	T۲
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۹۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۳	T۳
۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۰۸۹	T۴
۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۰۹۶	T۵
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۵۷	T۶
۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۸۴	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۶	T۷
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۸۴	۴	۰.۴۵۴	۴	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۸۶	T۸
۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۴۹۶	۲	۰.۴۹۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۳	T۹
۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۵۷	۳	۰.۴۲۷	۲	۰.۴۸۴	۳	۰.۴۵۷	۳	۰.۰۸۹	T۱۰
۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۷۶	۲	۰.۳۷۶	۲	۰.۰۹۶	T۱۱
۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۴۲۷	۳	۰.۲۲۱	۳	۰.۲۲۱	۴	۰.۰۵۷	T۱۲
۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۲۴۶	۴	۰.۳۷۶	۱	۰.۳۸۴	۲	۰.۲۴۶	۴	۰.۰۸۶	T۱۳
۴.۴۴۳	*	۳.۶۴۳	*	۴.۴۴۳	*	۳.۶۴۳	*	۴.۳۵۲	*	۳.۵۶۴	*		جمع

۵- بحث و نتیجه‌گیری

مشخص شدن راهبرد مناسب می‌تواند ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی با رویکرد توسعه‌ی برنامه‌های فرهنگی و خدمات عمومی شهری، که ترکیبی چندوجهی و چندبعدی از اقدامات جهادی،

خودجوش، غیرانتفاعی، داوطلبانه و برخاسته از بطن اعتقاد و باورهای دینی، حس انسان‌دوستانه، نوع‌دوستانه و بشردوستانه است، را تسهیل و تسریع نماید و متناسب با شرایط محیطی کشور و فضای حاکم بر تشکلهای دانشگاهی و موقعیت دانشگاه‌های کشور، آن را به بالاترین حد تحقق هدایت کند. رمز تحقق و موفقیت این مهم در گرو تجزیه و تحلیل صحیح منابع موجود عوامل محیطی داخل (قوت‌ها و ضعف‌ها) و بررسی موقعیت‌های خارجی (فرصت‌ها و تهدیدها) می‌باشد. پژوهش حاضر با هدف تدوین راهبردهای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی با مطالعه‌ی موردی توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی به شیوه‌ی توصیفی و پیمایشی و در دو مرحله‌ی کمی و کیفی صورت گرفته است. داده‌های این پژوهش با استفاده از روش توصیفی و آزمایشی و تکنیک‌های Spss و Excel و روش استنباطی آماری ناپارامتریک، آمار استنباطی کلی آزمون دوجمله‌ای فریدمن، آزمون همبستگی پیرسون و اسپیرمن گردآوری شده است. فرایند استخراج راهبرد نیز با تجزیه و تحلیل محیط داخلی و خارجی و از روش تحقیق پیش‌تدبیری، توصیفی و تلفیقی و تکنیک‌های SWOT و QSPM انجام پذیرفته است. یافته‌ها نشان می‌دهد موقعیت دانشگاه‌ها و تشکلهای دانشجویی برای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه متناسب با اقتضائات و ملاحظات بومی دارای شانزده نقطه قوت، ۱۴ نقطه ضعف، شانزده نقطه فرصت و ۱۴ نقطه تهدید قابل ترسیم است که از لحاظ عوامل درونی، دارای قوت و از لحاظ عوامل بیرونی دارای فرصت هستند و در مجموع ۲۷ راهبرد، شامل هشت راهبرد SO، ۶ راهبرد ST، هفت راهبرد WO و ۶ راهبرد WT برای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی با هدف توسعه‌ی خدمات عمومی با رویکرد فرهنگی قابل ترسیم است و ۲۴ عنوان راهبردهای ممکن، شامل هشت راهبرد SO، ۵ راهبرد ST، شش راهبرد WO و ۵ راهبرد WT ترسیم گردید و سپس بر اساس روش ارزیابی QSPM از بین راهبردهای ممکن تعداد ۱۵ راهبرد اولویت‌دار انتخاب و برگزیده شد. در نهایت، نتایج تجزیه و تحلیل عوامل محیطی نشان داد که موقعیت راهبردی تشکلهای دانشجویی به گونه‌ای است که می‌تواند از فرصت‌های موجود حداکثر استفاده را به عمل آورد و اغلب راهبردهای انتخابی آن SO باشد. با این وجود، سیاست‌گذاران، طراحان و برنامه‌ریزان راهبردی مدیریت شهری می‌توانند بر حسب شرایط موجود از راهبردهای ST، WO و WT نیز استفاده کنند.

یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که برای ترویج و توسعه‌ی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی می‌بایست با بهره‌گیری از مبانی فکری، معرفتی و ارزشی و نیات راهبردی امامین انقلاب اسلامی و اسناد بالادستی نسبت به تهیه‌ی سند جامع و راهبردی و الگوی مطلوب حکمرانی که در برگیرنده‌ی چشم‌انداز کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی متناسب با نیازهای اولویت‌دار می‌باشد، اقدام گردید. همچنین، با تدوین اسناد پایین‌دستی ضمن گفتمان‌سازی، نهادینه‌سازی و فرهنگ‌سازی این مهم نسبت به ساماندهی و نظام‌مند نمودن فعالیت‌ها برای توسعه‌ی هسته‌های فرهنگی، علمی، اجتماعی، معرفتی و جهادی از ظرفیت‌های مردم‌پایگی برای تعمیق و ارتقای سطح بنیان‌های فرهنگی و خدمات عمومی اقدام و همچنین بهره‌گیری از ظرفیت‌های سازمان‌های نهادی و انقلابی در راستای بالقوه‌سازی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و بسیج منابع سایر نهادهای مرتبط با امور فعالیت‌های داوطلبانه از طریق برقراری تعامل، ارتباط و تبادل تجارب نقش به‌سزایی در برداشتن گام‌های اساسی در موضوعات فرهنگی، خدماتی، آموزشی، امدادی، عام‌المنفعه، جهادی و محرومیت‌زدایی و خودجوش مردمی خواهد داشت.

با اتخاذ رویکرد پیش‌برنده، می‌توان با ایجاد و گسترش سامانه‌ها و بانک‌های اطلاعاتی جامع با یکپارچه‌ریزی اطلاعات آماری و داده‌های تحلیلی برای طرح‌ریزی و برنامه‌ریزی راهبردی و بهره‌گیری بهینه از ظرفیت‌های بخش خصوصی و مردم‌نهاد در راستای حمایت و پشتیبانی از فعالیت‌های داوطلبانه دانشجویی در امور فرهنگی و عمومی جامعه استفاده نمود. همچنین، با استفاده از ظرفیت‌های بالقوه‌ی بخش خصوصی و سازمان‌های مردم‌نهاد و بسیج

قابلیت‌ها از طریق توسعه و بهره‌گیری از زیرساخت‌های ارتباطی، فناوری اطلاعات، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای ایجاد و برقراری پیوندهای راهبردی و تعمیم ابتکارات، خلاقیت‌ها، نوآوری‌ها، قابلیت‌ها و ظرفیت‌ها به یکدیگر اقدام نمود و ضمن انتقال و انتشار اقدامات جهادی و برجسته با اطلاع‌رسانی، شبکه‌سازی، گفتمان‌سازی و جریان‌سازی به اشتراک‌سازی و تعمیم‌سازی آن اقدام و ضمن بهره‌گیری از تجارب و دستاوردهای یکدیگر، نسبت به ایجاد ظرفیت‌های بزرگ‌تر و توانمندتر در سطوح گسترده‌تر اقدام نمود و با توسعه‌ی زیرساخت‌های ارتباطی، فناوری اطلاعات، فضای مجازی و شبکه‌های اجتماعی برای جریان‌سازی و طراحی نظام جامع اطلاع‌رسانی در راستای اطلاع‌رسانی، آگاهی‌بخشی، گفتمان‌سازی و شبکه‌سازی بین تشکل‌های دانشجویی کشور و احصا و استخراج نظام مسائل مشکلات فرهنگی، اجتماعی و عمومی نقاط محروم کشور در نقش‌آفرینی تشکل‌های دانشجویی برای انجام کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه بسیار حائز اهمیت است.

ارتقای هدفمند کمی و کیفی کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشگاهی منوط به تحقق چرخه‌ی نظرسنجی، نیازسنجی، توان‌سنجی، امکان‌سنجی و منابع‌سنجی است تا با مشارکت خودجوش تشکل‌های دانشجویی و فعالیت‌های داوطلبانه، توسعه‌ی زیرساخت‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و مغزافزاری نقش‌آفرینان (علمی، مهارتی و رفتاری) و تعیین استانداردها و شاخص‌ها متناسب با نوع فعالیت‌ها انجام پذیرد و هم‌راستا‌سازی اهداف و چشم‌انداز، برنامه‌ها و فعالیت‌ها و کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه مطابق با اهداف برنامه‌های توسعه‌ی پنج‌ساله کشور و طراحی و پیاده‌سازی سامانه‌ی جامع اطلاعاتی از کنش‌های نیکوکارانه‌ی دانشجویی و گروه‌های مردم‌پایه جهادی و خودجوش صورت پذیرد.

پیاده‌سازی نظام تجربه‌نگاری و ثبت دانش برای تبدیل دانش ضمنی به دانش صریح جهت جلوگیری از موازی‌کاری، دوباره‌کاری و چندباره‌کاری گروه‌های مختلف جهادی و نگاهت نهادی، تعیین نقش‌ها و تفکیک و تقسیم وظایف متناسب با مسئولیت اصلی، همکار، کمکی و معین دستگاه‌های مرتبط با کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی از راهبردهای این موقعیت است که با برنامه‌ریزی راهبردی در سطوح بلندمدت، میان‌مدت و کوتاه‌مدت و انجام ارزیابی‌های مستمر جهت سنجش میزان اثربخشی سازمان‌های مردم‌نهاد و NGOها در اجرای برنامه‌های فرهنگی و گسترش ارتباطات همه‌جانبه در سطوح مختلف با مراکز دانشگاهی و حوزوی در جهت تقویت ابعاد نرم‌افزاری و مغزافزاری و تولید محتواهای کاربردی و به‌روز و همچنین بهره‌گیری از نیروی انسانی مجرب و خیره‌به‌عنوان بعد مغزافزاری برای پاسخگویی به نیازها و مطالبات فرهنگی و اعتقادی مخاطبین است. با توجه به یافته‌های پژوهش حاضر، به دست‌اندرکاران، برنامه‌ریزان، سیاست‌گذاران کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشگاهی پیشنهاد می‌شود که:

۱. کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه‌ی دانشجویی، ظرفیت مردمی و خودجوش، برخاسته از بطن محیط دانشگاه و تشکل‌های دانشجویی است که حامل فرصت‌ها و مزیت‌های متنوع و متکثری است که در صورت طرح‌ریزی، برنامه‌ریزی و مدیریت بهینه می‌تواند پیامدها و دستاوردهای مثبت و رو به تعالی برای ارتقای نظام‌های اجتماعی در باورها، اعتقادات و ارزش‌ها به وجود آورد.

۲. مدیریت صحیح و به‌هنگام فعالیت‌های داوطلبانه و توسعه و گسترش اقدامات آن در حوزه‌های فرهنگی و خدمات عمومی، مستلزم طراحی و تدوین و پیاده‌سازی سامانه‌های نرم‌افزاری و بانک‌های جامع اطلاعاتی است تا ضمن ساماندهی و سازماندهی، امکان هدایت و راهبردی فعالیت‌های داوطلبانه‌ی مردمی در مواجهه با بحران و حوادث غیرمترقبه و سایر موضوعات اجتماعی به نحو صحیح انجام پذیرد.

۳. هدایت و راهبری گروه‌های مردم‌نهاد و فعالیت‌های داوطلبانه در سطوح گوناگون نیازمند طراحی نظامات یکپارچه و جامع و تدوین قوانین و مقررات پایین‌دستی، دستورالعمل‌های اجرایی و تعیین حدود و ثغور متولیان و مجریان و سازمان‌های مردم‌نهاد در سطوح راهبردی، تاکتیکی و عملیاتی می‌باشد.
۴. تعیین شاخص‌ها و استانداردهای لازم برای ارتقای سطح کمی و کیفی خدمات و برنامه‌های کنش نیکوکارانه و فعالیت داوطلبانه برای استانداردسازی، نهادینه‌سازی، بهینه‌سازی و فرهنگ‌سازی این قابلیت بالقوه نقش به‌سزایی در ارتقای سطوح خدمات عمومی و فرهنگی جوامع ایفا خواهد نمود.
۵. بهره‌گیری از ظرفیت‌های سخت‌افزاری، نرم‌افزاری و ابزارهای نوین اطلاعاتی و ارتباطی، شبکه‌های اجتماعی نقش به‌سزایی در گسترش ارتباطات و تعاملات گروه‌های مردم‌پایه و خودجوش در جهت ایجاد هم‌افزایی و به اشتراک گذاشتن مزیت‌ها و قابلیت‌های رقابتی یکدیگر با هم خواهد داشت و ضمن ایجاد پیوند راهبردی، انسجام و پیوستگی آن‌ها را افزایش خواهد داد.
۶. از الزامات اساسی برای توسعه‌ی کمی و کیفی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه، پیوند عمیق آنان با سه مرجع مهم مراکز دانشگاهی، پژوهشی و حوزوی است تا ضمن ارتقای دانش ضمنی به صریح، تجارب و دستاوردهای گذشته در حوزه‌های فعالیت داوطلبانه به‌عنوان گنجینه گران‌سنگ مورد مستندسازی، ثبت و ضبط گردیده و پایه‌ای برای توسعه و گسترش اقدامات در حال و آینده مبنای قرار گیرد.
۷. از مقولات ارزشمند در این حوزه، توجه به بنیان‌ها و مبانی فکری، ارزشی، معرفتی و اندیشه‌ای در زمینه‌ی کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه می‌باشد که با توجه به برخورداری از مبانی غنی برگرفته از قرآن کریم و سیره‌ی اهل بیت علیهم‌السلام و ارکان جهت‌ساز در اسناد بالادستی، تبدیل دانش ضمنی به صریح با رویکرد ثبت دانش و تجربه‌نگاری از ضروریات آن است.

منابع

- آیین‌نامه تشکل‌های مردم‌نهاد مصوب ۱۳/۰۶/۱۳۹۵.
- ابوالقاسمی، زهرا. (۱۴۰۲). راهبردهای ارتقای مشارکت داوطلبانه در دانشگاه‌ها با تأکید بر خدمات عمومی فرهنگی. *پژوهشنامه مدیریت فرهنگی ایران*، ۵(۳).
- اسلامی، مژگان. (۱۳۹۴). *نهادهای داوطلبی در ایران، کارکردها و چالش‌ها* (چاپ دوم). تهران: انتشارات پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات.
- بنایی بابازاده، امین. (۱۳۹۶). *سازمان‌های مردم‌نهاد* (چاپ اول). تهران: انتشارات نگاه معاصر.
- پناهنده، محمد. (۱۳۸۱). *اکوتوریسم و نقش آن در توسعه پایدار، مجموعه مقالات همایش چالش‌های توسعه*. تهران: انتشارات سازمان گردشگری.
- پیرعلی، علی‌رضا. (۱۳۹۷). توسعه گردشگری مذهبی در ایران. *فصلنامه رهیافت فرهنگ دینی*، ۱(۲).
- جعفری، احمد و همکاران. (۱۳۹۹). تحلیل انگیزه‌های خیرخواهانه دانشجویان در فعالیت‌های اجتماعی و فرهنگی. *فصلنامه پژوهش در علوم تربیتی*.
- حجاریان، علی. (۱۳۹۰). *بررسی جایگاه عامه مردم در سیستم مهار و موازنه قدرت* (چاپ سوم). قم: انتشارات اسوه.
- حقانی، محمدعلی. (۱۳۹۸). *تحلیل وضعیت سازمان‌های مردم‌نهاد در کشور*. تهران: انتشارات مدرسه حکم‌رانی شهید بهشتی.
- خورشیدوند، رمضان. (۱۳۸۸). *بررسی نقش مشارکت سازمان‌های مردم‌نهاد در برقراری نظم* (چاپ سوم). تهران: انتشارات پلیس.
- دلاور، علی. (۱۳۸۱). *روش تحقیق در روان‌شناسی و علوم تربیتی* (چاپ بیستم). تهران: انتشارات ویرایش.

رجب‌زاده، احمد. (۱۳۸۷). اسناد برنامه توسعه اقتصادی، سیاسی، اجتماعی و فرهنگی (چاپ اول). تهران: انتشارات سازمان برنامه و بودجه.

رضایی، محمدرضا. (۱۳۹۳). تحلیل برنامه‌ریزی راهبردی گردشگری مذهبی. فصلنامه توسعه گردشگری، ۳(۸)، ۱۰۱.

سرمدی، زهرا. (۱۳۸۱). روش تحقیق در علوم رفتاری (چاپ چهارم). تهران: انتشارات آگاه.

سعیدی، محمد و همکاران. (۱۴۰۰). تحلیل مؤلفه‌های مؤثر بر توسعه فرهنگ داوطلبی در بین دانشجویان. فصلنامه تحول در علوم انسانی، ۹(۲).

طاهری، زهرا. (۱۴۰۰). مدیریت فرهنگی شهری و کنش‌های شهروندی (چاپ اول). تهران: انتشارات جهاد دانشگاهی.

عابدی، مریم. (۱۳۹۵). مدل‌های سیاست‌گذاری فرهنگی مؤثر بر رفتارهای نیکوکارانه. فصلنامه پژوهش فرهنگی ایران، ۶(۳).

فراهانی، محبوبه. (۱۴۰۱). تحلیل تجربه فعالیت‌های داوطلبانه در جشنواره‌های فرهنگی شهری. مجله پژوهش‌های فرهنگی ایران.

فراهانی، مصطفی. (۱۳۹۶). نقش دین‌داری در توسعه فرهنگ نیکوکاری شهری. فصلنامه فرهنگ و جامعه، ۸(۱).

فلاح‌زاده، یوسف. (۱۳۹۹). مدیریت فرهنگی در کلان‌شهرها از نظریه تا عمل (چاپ سوم). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

قاسمی، ابوالفضل، علویان، مرتضی، لطفی، صدیقه، و رحمانی، مریم. (۱۴۰۰). تحلیل مضامین حکمرانی خوب شهری در

برنامه‌های توسعه جمهوری اسلامی ایران. پژوهش‌های راهبردی مسائل اجتماعی ایران، ۱۰(۳۴).

کلانتری، حمید. (۱۳۹۰). مشارکت داوطلبانه در دانشگاه‌ها، مفاهیم و راهکارها. انتشارات سازمان فرهنگی دانشجویان وزارت علوم.

گلشن‌پژوه، مریم. (۱۳۸۱). راهنمای سازمان‌های غیردولتی (چاپ دوم). تهران: موسسه فرهنگی مطالعات و تحقیقات بین‌المللی معاصر.

مبینی دهکردی، عبدالله. (۱۳۹۵). راهبردهای فرهنگی ایران در افق چشم‌انداز ۱۴۰۴ (چاپ اول). تهران: انتشارات مقاومت.

محمدی، مهدی. (۱۴۰۰). نقش کنش فرهنگی و فضای عمومی در توسعه مشارکت شهروندی شهری. پژوهشنامه علوم اجتماعی، ۷(۲).

مقیم، سهراب. (۱۳۸۷). پژوهشی در سازمان‌های مردم‌نهاد (چاپ چهارم). تهران: انتشارات دانشگاه تهران.

موسوی، ستاره، و نیلی، محمدرضا. (۱۳۹۲). سازمان‌های مردم‌نهاد در مهندسی فرهنگی، مقالات کنگره امام‌زادگان. تهران: انتشارات اسوه.

مهرزاد، تورج. (۱۳۸۹). ضرورت توسعه گردشگری مذهبی در ایران (چاپ دوم). تهران: انتشارات ارجمند.

نظری، زهرا. (۱۳۹۶). نقش سازمان‌های مردم‌نهاد در ارائه خدمات فرهنگی شهری. مجله علوم اجتماعی کاربردی، ۴(۱).

هانکر، جی دیوید، و ویلن توماس‌ال. (۱۳۸۴). مبانی مدیریت استراتژیک (ترجمه: سید محمدعلی اعرابی). تهران: انتشارات پژوهش‌های فرهنگی.

هریسون، جفری، و کارون، جان. (۱۳۸۲). مدیریت استراتژیک (ترجمه: بهروز قاسمی، چاپ اول). تهران: انتشارات هیأت.

Andon, R. (2019). *University Social Responsibility and Civic Engagement in the Global South*. Springer.

Astin, A. W., & Sax, L. J. (1998). How undergraduates are affected by service participation. *Service participation*, 39(3), 251.

استناد به این مقاله: همتیان، اسماعیل، مبینی دهکردی، عبدالله، و همتیان، اکرم. (۱۴۰۴). راهبردهای تقویت و ترویج کنش‌های نیکوکارانه و فعالیت‌های داوطلبانه دانشگاهی (مطالعه موردی: توسعه خدمات عمومی شهری با رویکرد فرهنگی). فصلنامه پژوهش‌های نوین در شهر هوشمند، ۴(۱)، ۳۳-۶.

